Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

25. september 2024*

Energeetika – Elektrienergia siseturg – Võimsusarvutusala – CORE ala – Koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise metoodika kehtestamine ACERi poolt – Ringvoo puhul lubatava hälbetaseme kindlaksmääramine – Määruse (EL) 2019/943 artikli 16 lõige 13

Kohtuasjas T-485/21,

Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (BNetzA), asukoht Bonn (Saksamaa), esindajad: advokaadid U. Karpenstein ja K. Reiter,

hageja,

keda toetab

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: J. Möller ja N. Scheffel,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER), esindajad: P. Martinet, Z. Vujasinovic ja E. Tremmel, keda abistasid advokaadid P. Goffinet, L. Bersou ja M. Shehu,

kostja,

ÜLDKOHUS (kolmas koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president F. Schalin, kohtunikud P. Škvařilová-Pelzl, I. Nõmm, G. Steinfatt ja D. Kukovec (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik I. Kurme,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades 12. ja 13. juunil 2023 toimunud kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtuotsuse

1 Hageja Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (BNetzA) esitab ELTL artiklil 263 põhinevas hagis nõude tühistada Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti (ACER) 28. mai 2021. aasta otsus, millega jäetakse muutmata ACERi 30. novembri 2020. aasta otsus nr 30/2020, mis puudutab Belgiat, Tšehhi Vabariiki, Saksamaad, Prantsusmaad, Horvaatiat, Luksemburgi, Ungarit, Madalmaid, Austriat, Poolat, Rumeeniat, Sloveeniat ja Slovakkiat hõlmava piirkonna (edaspidi „CORE ala“) elektri põhivõrguettevõtjate (edaspidi „põhivõrguettevõtjad“) ettepanekut niinimetatud CORE võimsuse arvutamise kohta koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise metoodika alusel ja millega jäetakse rahuldamata hageja kaebus juhtumis A-001-2021 (konsolideeritud) (edaspidi „vaidlustatud otsus“).

Vaidluse taust

2 Hageja on Saksamaa riiklik reguleeriv asutus (edaspidi „reguleeriv asutus“) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT 2019, L 158, lk 125) artikli 57 lõike 1 tähenduses. 7. juuli 2005. aasta elektri- ja gaasivarustuse seaduse (Gesetz über die Elektrizitäts- und Gasversorgung – EnWG; *BGBl.* 2005 I, lk 1970) käesoleva kohtuasja asjaoludele kohaldatava redaktsiooni § 56 lõike 1 esimese lause punkti 1 kohaselt on sellel asutusel Saksamaal volitused, mis reguleerivale asutusele on antud komisjoni 24. juuli 2015. aasta määrusega (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT 2015, L 197, lk 24).

3 Vastavalt määruse 2015/1222 artikli 74 lõikele 1 peavad iga võimsusarvutusala kõik põhivõrguettevõtjad hiljemalt 16 kuud pärast võimsusarvutusalade kohta otsuse tegemist esitama ettepaneku koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise kulude jagamise ühise metoodika (edaspidi „kulude jagamise metoodika“) kohta.

4 ACER võttis määruse 2015/1222 artikli 15 alusel 17. novembril 2016 vastu otsuse nr 06/2016 võimsusarvutusalade kindlaksmääramise kohta. Selle otsuse artiklis 1 ja I lisas on määratletud need liikmesriigid, mille territoorium on CORE ala osa.

5 CORE ala põhivõrguettevõtjad pidid kulude jagamise metoodika ettepaneku esitama sellele otsusele järgneva 16 kuu jooksul, st hiljemalt 17. maiks 2018.

6 Ent CORE ala põhivõrguettevõtjad jätsid ettepaneku kulude jagamise metoodika kohta eespool punktis 5 nimetatud tähtaja jooksul esitamata. Vastavalt määruse 2015/1222 artikli 9 lõikele 4 teatasid need põhivõrguettevõtjad reguleerivatele asutustele ja ACERile, et neil on sellise ettepaneku väljatöötamiseks vaja rohkem aega. ACER teavitas sellest Euroopa Komisjoni, kes konsulteeris põhivõrguettevõtjate, reguleerivate asutuste ja ACERiga, et osutada asjaomastele põhivõrguettevõtjatele abi ettepaneku väljatöötamisel ja võimalikult varakult heakskiitmiseks esitamisel.

7 CORE ala põhivõrguettevõtjad esitasid 27. märtsil 2019 määruse 2015/1222 artikli 9 lõike 7 punkti h kohaselt kõigile selle ala reguleerivatele asutustele kulude jagamise metoodika ettepaneku koos seletuskirjaga. Neil reguleerivatel asutustel oli vastavalt viidatud määruse artikli 9 lõikele 10 kuus kuud aega selleks, et teha otsus selle ettepaneku kohta.

8 ACER otsustas 26. septembril 2019 kõnealuste reguleerivate asutuste taotluse alusel pikendada neile asutustele selle ettepaneku heakskiitmiseks ette nähtud tähtaega kuue kuu võrra, st kuni 27. märtsini 2020.

9 CORE ala energeetikaregulatsiooni piirkondliku foorumi esimees teatas 27. märtsil 2020 kõigi selle ala reguleerivate asutuste nimel, et viimased ei saa samal päeval teha otsust esitatud ettepaneku kohta, kuna seda peetakse enamjaolt mittetäielikuks ja seda sel määral, et reguleerivad asutused ei saa seda heaks kiita ega paluda selles muudatusi teha.

10 Kuna mainitud päeval ei jõudnud CORE ala reguleerivad asutused põhivõrguettevõtjate esitatud kulude jaotamise metoodika ettepaneku suhtes kokkuleppele, tegi ACER avalduse, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määruse (EL) 2019/942, millega asutatakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ELT 2019, L 158, lk 22), artikli 5 lõike 3 ja artikli 6 lõike 10 ning määruse 2015/1222 artikli 9 lõike 11 alusel on temal õigus teha otsus kõnealuse ettepaneku kohta. Viimasena mainitud sätte kohaselt oli ACER kooskõlas määruse 2019/942 artikli 6 lõike 12 punktiga a kohustatud võtma vastava otsuse vastu kuue kuu jooksul.

11 Pärast pikka koostööperioodi, konsultatsioone ja arutelusid ACERi, kõigi CORE ala reguleerivate asutuste ja kõigi selle ala põhivõrguettevõtjate vahel seoses nende põhivõrguettevõtjate esitatud kulude jagamise metoodika ettepanekuga ning selles ettepanekus mitme koosoleku ja hääletusvooru tulemusel tehtud muudatustega esitas ACERi reguleerivate asutuste nõukogu, mis koosneb reguleerivate asutuste esindajatest, 18. novembril 2020 määruse 2019/942 artikli 22 lõike 5 punkti a alusel selle ettepaneku kohta heakskiitva arvamuse.

12 ACER võttis 30. novembril 2020 otsusega nr 30/2020 vastu kulude jagamise metoodika („Common methodology for redispatching and countertrading cost sharing for the Core CCR in accordance with Article 74 of Commission Regulation (EU) 2015/1222 of 24 July 2015“), mis on esitatud viimati nimetatud otsuse I lisas (edaspidi „vaidlusalune kulude jagamise metoodika“).

13 Hageja esitas määruse 2019/942 artikli 28 alusel 29. jaanuaril 2021 ACERi apellatsiooninõukogule kaebuse otsuse nr 30/2020 peale. Selle otsuse peale esitasid kaebused ka teised CORE ala põhivõrguettevõtjad ja reguleerivad asutused. Apellatsiooninõukogu liitis kõik need kaebused 18. veebruaril 2021.

14 Apellatsiooninõukogu tegi 28. mail 2021 vaidlustatud otsuse, millega jättis otsuse nr 30/2020 muutmata ning tervikuna rahuldamata kõik selle peale esitatud kaebused.

Poolte nõuded

15 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– teise võimalusena, juhul kui Üldkohus ei tühista vaidlustatud otsust tervikuna, tühistada see otsus osas, milles sellega otsustatakse jätta muutmata otsuse nr 30/2020 I lisa artikli 1 lõike 1 teine lause, artikli 2 lõike 2 punkt j, artiklid 3 ja 7 ning artikli 12 lõige 2;

– mõista kohtukulud välja ACERilt.

16 ACER palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

17 Hageja nõuete toetuseks menetlusse astunud Saksamaa Liitvabariik palub Üldkohtul vaidlustatud otsus tühistada.

Õiguslik käsitlus

18 Oma hagi põhjenduseks esitab hageja kuus väidet.

19 Hageja esimese väite kohaselt on õigusvastaselt laiendatud vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisala muudele kui piirkondadevahelistele võrguelementidele (edaspidi „võrkudevahelised ühendused“), teise väite kohaselt on vaidlustatud otsusega kulude jagamise puhul õigusvastaselt jäetud arvestamata ülekandevõime piiratuse tingivate voogudega, kolmanda väite kohaselt on valesti kindlaks määratud lubatavate ringvoogude puhul lubatava hälbe tase (edaspidi „lubatav hälbetase“), neljanda väite kohaselt on võrgu ülekandevõime piiratuse põhjuste kindlakstegemisel ringvoogudele vääralt omistatud prioriteet sisevoogude ees, viienda väite kohaselt on kohaldatav metoodika tervikuna õigusvastane ja kuuenda väite kohaselt on õigusvastane see, et vaidlusaluse kulude jagamise metoodika muudatusettepanekute esitamine on tehtud kohustuseks põhivõrguettevõtjatele.

20 ACER palub kõik hageja esitatud väited põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

21 Üldkohus peab otstarbekaks käsitleda üksteise järel esimest, neljandat ja kolmandat väidet.

Esimene väide, mille kohaselt on õigusvastaselt laiendatud vaidlustatud kulude jagamise metoodika kohaldamisala

22 Esimese väite toetuseks, mille kohaselt on vaidlustatud otsusega õigusvastaselt laiendatud vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisala muudele võrguelementidele kui võrkudevahelised ühendused, esitab hageja kolm etteheidet. Sellegipoolest hageja ilmselgelt möönab asjaolu, et kriitiliste võrguelementide ülekandevõime piiratus toob endaga kaasa ka piirkonnaülese elektrikaubanduse piirangu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määruse (EL) 2019/943, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (ELT 2019, L 158, lk 54), tähenduses. Seega on ilmne, et hageja vähemalt teise võimalusena nõustub piirkonnasiseste kriitiliste võrguelementide hõlmamisega vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisalasse.

23 Esiteks väidab hageja, et selliselt piiritletud kohaldamisala on vastuolus määruse 2019/943 artikli 16 lõikega 13 ja määruse 2015/1222 artikliga 74.

24 Teiseks rõhutab hageja – tuginedes sellele, et tema hinnangul puudub vaidlusalusel kulude jagamise metoodikal õiguslik alus –, et pädevuse andmise põhimõtet arvestades ei ole ACERil võimalik vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisala laiendamist võrreldes sellega, mis on ette nähtud määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13, põhjendada kaalutlusega, et selle määruse ja määruse 2015/1222 sätetes ei ole sellist kohaldamisala laiendamist välistatud.

25 Kolmandaks märgib hageja, et vaidlusaluse kulude jagamise metoodika laia kohaldamisala ei saa põhjendada ka kaalutlustega, mis on seotud talituskindlusega ja põhimõttega, et saastaja maksab.

26 Saksamaa Liitvabariik nõustub hageja esitatud argumentidega.

27 ACER ei nõustu hageja ja Saksamaa Liitvabariigi esitatud argumentidega.

Sissejuhatavad märkused

28 Sissejuhatavalt tuleb esimesena meelde tuletada, et need argumendid, mille puhul oli sisuliselt tuginetud vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisala õigusvastasusele, apellatsiooninõukogu sisuliselt kummutas vaidlustatud otsuse punktides 89–379 („First Consolidated Plea – Excessive scope of the RDCTCS and unlawful determination of XNEs“), punktides 1078–1105 („Eighth Consolidated Plea – Polluter Pays Principle“) ja punktides 1126–1191 (lk 203–212) („Fourteenth Consolidated Plea – ACER exceeded its competence and infringed the principle of conferral“).

29 Nagu nähtub sisuliselt vaidlustatud otsuse punktidest 196–210, põhineb see otsus osaliselt määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 tõlgendusel, mille kohaselt see säte peegeldab põhimõtet, et saastaja maksab. Samuti tuleneb sellest sättest kohustus määrata kindlaks nende füüsiliste voogude päritolu, millel on oma osakaal piirkondadevahelises ülekandevõime piiratuses, piiramata seevastu kulude jaotamist võrkudevaheliste ühenduste ülekandevõime piiratusega seotud parandusmeetmetele.

30 Samuti leidis apellatsiooninõukogu, nagu nähtub sisuliselt vaidlustatud otsuse punktidest 173–180, et vaidlusalune kulude jagamise metoodika on kooskõlas määruse 2015/1222 artikli 74 lõikega 2, kuna vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisalasse kuuluvate võrguelementidega seotud lahendustel on piiriülene mõju.

31 Teisena tuleb esimese väite analüüsimisel vaidlustatud kulude jagamise metoodika osas, mis jäeti vaidlustatud otsusega muutmata, kindlaks teha selle õiguslik alus, ese ja kohaldamisala.

32 Mis esiteks puudutab vaidlusaluse kulude jagamise metoodika õiguslikku alust ja eset, siis tuleb märkida, et see metoodika on vastu võetud vastavalt määruse 2015/1222 artiklile 74 ning selle sätte lõikes 2 on ette nähtud piiriülese tähtsusega tugimeetmete kulude jagamise lahenduste kehtestamine. Seega on selle metoodika eesmärk kulukate talitluskindluse tugimeetmete – koormuse ümberjaotamine ja vahetuskauba tegemine – kasutuselevõtuga seotud kulude jagamine põhivõrguettevõtjate vahel.

33 Sellega seoses on määruse 2015/1222 artikli 2 punktis 13 „talitluskindluse tugimeede“ määratletud kui „ühe või mitme põhivõrguettevõtja võetav meede võrgu talitluskindluse tagamiseks“.

34 Määruse 2019/943 artikli 2 punktis 26 on koormuse ümberjaotamine määratletud kui ühe või mitme põhivõrguettevõtja või jaotusüsteemiettevõtja algatatud meede, sealhulgas võimsuse piiramine, millega muudetakse tootmisgraafikut, koormusgraafikut või mõlemat eesmärgiga muuta füüsilisi vooge elektrisüsteemis ja leevendada füüsilise ülekandevõime piiratust või tagada muul moel süsteemi turvalisus.

35 Määruse 2019/943 artikli 2 punktis 27 on vahetuskauba tegemine omakorda määratletud kui piirkonnaülene kauplemine kahe pakkumispiirkonna vahel, mille võrguettevõtjad on algatanud füüsilise ülekandevõime piiratuse leevendamiseks.

36 Ülekandevõime piiratus, mis kujutab talitluskindlusele sellist ohtu, et on vaja võtta tugimeetmeid, on määruse 2019/943 artikli 2 punktis 4 määratletud, kui „olukord, mille puhul ei saa täita kõiki turuosaliste nõudeid kaubelda võrgupiirkondade vahel, sest need mõjutaksid oluliselt tegelikke vooge võrguelementides, mis ei suuda neid vooge mahutada“.

37 Ülekandevõime piiratuse tingivad füüsilised vood. Selliseid füüsilisi vooge on mitu liiki, mis on määratletud vaidlusaluses kulude jagamise metoodikas. Vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 2 lõike 2 punktis a on jaotatud vood määratletud kui „võrguelementi läbivad füüsilised vood, mille puhul allikas ja vastuvõtja asuvad erinevates pakkumispiirkondades“. Vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 2 lõike 2 punktis o on sisevood määratletud kui „võrguelementi läbivad füüsilised vood, mille puhul allikas, vastuvõtja ja terviklik võrguelement asuvad samas pakkumispiirkonnas“. Vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 2 lõike 2 punkti p kohaselt on ringvoog „võrguelementi läbivad füüsilised voog, mille puhul allikas ja vastuvõtja asuvad ühes ja samas pakkumispiirkonnas ning võrguelement või selle osa asub eri pakkumispiirkonnas“.

38 Lisaks tuleb märkida, et määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 on ette nähtud selliste tugimeetmete kulude jagamine, mille eesmärk on leevendada ülekandevõime piiratust kahe pakkumispiirkonna vahel vastavalt sellele, milline osakaal on piirkonnasisestest tehingutest tulenevatel voogudel ülekandevõime piiratuses. Selle sätte kohaselt „[m]eetmete kulude jagamisel põhivõrguettevõtjate vahel analüüsivad reguleerivad asutused, kui suur osakaal on kahe pakkumispiirkonna vahelises ülekandevõime piiratuses pakkumispiirkondade sisestest tehingutest tulenevatel voogudel, ning jaotavad kulusid selliste voogude tekitamise eest vastutavate pakkumispiirkondade põhivõrguettevõtjate vahel võrdeliselt nimetatud osakaaluga, välja arvatud selliste voogude tekitatud kulud, mis tulenevad pakkumispiirkondade sisestest tehingutest, mis on allpool taset, mida võiks eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta“.

39 Sellega seoses on pakkumispiirkond määruse 2019/943 artikli 2 punktis 65 määratletud kui „suurim geograafiline ala, mille ulatuses turuosalised saavad energiaga kaubelda ilma võimsust jaotamata“. Praegu vastavad CORE alaga hõlmatud piirkonnad enamikul juhtudel liikmesriikide territooriumidele.

40 Teiseks tuleb tugimeetmete kulude jagamiseks – nagu nähtub vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 5 lõikest 1 – kindlaks määrata võrguelement, milles iga tugimeede tegelikult rakendatakse.

41 Nagu on rõhutatud vaidlustatud otsuse punktides 106–110, ei kuulu vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisalasse ainult piirkondadevahelised võrguelemendid (võrkudevahelised ühendused), vaid ka kõik need piirkonnasisesed võrguelemendid, mille pingetase on 220 kilovolti (kV) või kõrgem.

42 Vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 3 lõikes 4 on nimelt ette nähtud, et „kulud kuuluvad jagamisele“ kõigi „piiriülese tähtsusega võrguelementide“ puhul.

43 Mis ühest küljest puudutab piiriülese tähtsusega võrguelemente, siis on kulude jagamise metoodika artikli 2 lõike 2 punktis j need elemendid määratletud kui „võrguelemendid, millel on piiriülene tähtsus ja mille puhul tuleb talitluskindlusega seotud rikkumisi hallata koordineeritult“.

44 Sellega seoses nähtub vaidlustatud otsuse punktidest 106–110, et mõistet „piiriülese tähtsusega võrguelemendid“ tuleb mõista samas tähenduses kui ACERi 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 35/2020 vastavalt määruse 2015/1222 artikli 35 lõikele 1 vastu võetud CORE alas koormuse ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise koordineeritud metoodika (edaspidi „RDCT metoodika“) artiklis 5 ning ACERi 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 33/2020 vastavalt komisjoni 2. augusti 2017. aasta määruse (EL) 2017/1485, millega kehtestatakse elektri ülekandesüsteemi käidueeskiri (ELT 2017, L 220, lk 1), artikli 76 lõikele 1 vastu võetud CORE ala talitluskindluse piirkondliku koordineerimise metoodika (edaspidi „ROSC metoodika“) artiklis 5 esitatud määratluses, mille üle poolte vahel pealegi vaidlust ei ole.

45 Mõistega „piiriülese tähtsusega võrguelemendid“ on seega hõlmatud esiteks kõik kriitilised võrguelemendid vastavalt ACERi 21. veebruari 2019. aasta otsusega nr 02/2019 vastu võetud järgmise päeva ja päevasisese võimsusarvutuse ühtse metoodika (edaspidi „CCM metoodika“) artikli 5 lõikele 1 ja artiklile 7, st käesoleval ajal need põhivõrguettevõtjate poolt kindlaks määratud võrkudevahelised ühendused ja piirkonnasisesed võrguelemendid, mille energia edastamise jaotusfaktor, nagu see on määratletud komisjoni 14. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 543/2013, mis käsitleb elektriturgudel andmete esitamist ja avaldamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 714/2009 I lisa (ELT 2013, L 163, lk 1), artikli 2 punktis 22, on vähemalt 5%, ning teiseks ja põhimõtteliselt kõik piirkonnasisesed võrguelemendid, mille pingetase on 220 kV või kõrgem.

46 Määruse 2019/943 artikli 2 punktis 69 esitatud määratluse kohaselt on kriitiline võrguelement „võimsuse arvutamisel arvesse võetav võrguelement pakkumisvööndi sees või pakkumisvööndite vahel, mis piirab kaubeldava energia kogust“.

47 Kriitilised võrguelemendid on seega kas võrkudevahelised ühendused või võrguelemendid, mille puhul energia edastamise jaotusfaktor on vähemalt 5%. Vaidlusaluse kulude jagamise metoodika tähenduses on piiriülese tähtsusega võrguelemendid kõik kriitilised võrguelemendid ja need piirkonnasisesed võrguelemendid, mille pingetase on 220 kV või kõrgem.

48 Teisest küljest tuleb seoses mõistega „piiriülese tähtsusega koormuste ümberjaotamine ja vahetuskauba tegemine“ märkida, et vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 3 lõikes 1 on täpsustatud, et selle all peetakse silmas sellist piiriülese tähtsusega koormuste ümberjaotamist ja vahetuskauba tegemist, mis on kindlaks määratud vastavalt RDCT metoodikale ja ROSC metoodikale.

49 Sellest järeldub ja ka pooled on kinnitanud, et on piiriülese tähtsusega koormuste ümberjaotamine ja vahetuskauba tegemine vaidlusaluse kulude jagamise metoodika tähenduses hõlmab kõiki neid piiriülese tähtsusega koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemise meetmeid, mille eesmärk on leevendada ülekandevõime piiratust nende võrguelementide puhul, mis on piiriülese tähtsusega.

Kohaldamisala

– *Vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisala ulatus*

50 Hageja väitel tuleb kulude jagamisel jätta arvestamata tugimeetme selliste kuludega, mis on seotud piirkonnasiseste võrguelementidega, mis ei ole võrkudevahelised ühendused, või kõige enam kriitiliste võrguelementidega. Täpsemalt väidab hageja, et igal juhul on nende võrguelementide puhul, mille pingetase on 220 kV või kõrgem, ülekandevõime piiratus olemuselt piirkonnasisene ülekandevõime piiratus, mis ei kuulu piirkondade vahel ülekandevõime piiratuse määratluse alla määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 tähenduses.

51 Seega tuleb kontrollida, kas hageja väidab õigesti, et tugimeetmete kulude jagamisel tuleb piirduda kriitiliste võrguelementidega, nagu need nähtuvad CCM metoodikast, kuna tegemist on elementidega, mis määruse 2019/943 artikli 2 punkti 69 kohaselt „piira[vad] kaubeldava energia kogust“. Järelikult on määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 tähenduses piirkondade vahel ülekandevõime piiratusega tegemist üksnes nende elementide ülekandevõime piiratuse korral.

52 Esimesena tuleb analüüsida, kas kriitilised võrguelemendid on ainsana piiriülese tähtsusega määruse 2015/1222 artikli 74 lõike 2 tähenduses.

53 Tuleb märkida, et määruse 2015/1222 artikli 74 lõike 2 kohaselt peab „kulude jagamise metoodika […] hõlmama piiriülese tähtsusega meetmete puhul rakendatavaid kulude jagamise lahendusi“. Lisaks tuleneb sama määruse artikli 74 lõike 4 punktist b, et vaidlusaluses kulude jagamise metoodikas peab olema määratud, „missugused koormuste ümberjaotamisest või vahetuskauba tegemisest tulenevad kulud, kui neid meetmeid võetakse piirkonnaülese võimsuse püsikindluse tagamiseks, kuuluvad jagamisele kõikide koordineeritud võimsusarvutuse ala[, käesoleval juhul CORE ala,] põhivõrguettevõtjate vahel“.

54 Seega selleks, et teha kindlaks, kas vaidlustatud otsusega muutmata jäetud vaidlusalune kulude jagamise metoodika on kooskõlas määruse 2015/1222 artikli 74 lõikega 2, tuleb kontrollida, mil määral on tugimeetmed, mille kulude jagamine on selles metoodikas reguleeritud, mõeldud piirkonnaülese võimsuse püsikindluse tagamiseks.

55 Siiski on oluline meenutada, et määrus 2015/1222 on määruse 2019/943 rakendusakt, nagu nähtub Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 714/2009 võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleses elektrikaubanduses ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1228/2003 (ELT 2009, L 211, lk 15; asendati määrusega 2019/943) artikli 18 lõikest 5. Niisiis on määrus 2019/943 hierarhiliselt kõrgemalseisev ja hilisem kui määrus 2015/1222. Rakendusmääruse sätteid tuleb aga tõlgendada – välja arvatud juhul, kui nende tähendus on selge ja üheselt mõistetav ega vaja seega mingit tõlgendamist – võimaluse korral kooskõlas alusmääruse sätetega (28. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Canadian Solar Emea jt *vs.* nõukogu, T-162/14, ei avaldata, EU:T:2017:124, punkt 150). Määruse 2015/1222 artiklit 74 tuleb seega tõlgendada kooskõlas määruse 2019/943 artikli 16 lõikega 13.

56 Sellega seoses tuleb rõhutada, et määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ei ole määratletud ei võrguelemente, mille puhul tugimeetmete eesmärk on leevendada piirkonnaülest ülekandevõime piiratust, ega võrguelemente, mille puhul tuleb piirkonnaülese ülekandevõime piiratuse tugimeetmete kulud jaotada.

57 Samuti ei ole määruse 2019/943 artikli 2 punktis 4 täpsustatud, millistes võrguelementides füüsiline, sealhulgas piirkonnaülese kauplemisega seotud ülekandevõime piiratus tekib.

58 Määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 on aga silmas peetud põhivõrguettevõtjate poolt piirkonnaülese kauplemise tagamiseks kasutusele võetud tugimeetmete kulusid ning on seejärel ette nähtud, et need kulud tuleb põhivõrguettevõtjate vahel jagada vastavalt sellele, milline osakaal on piirkonnasisestel tehingutel kahe piirkonna vahel täheldatud ülekandevõime piiratuses.

59 Järelikult on vaja määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 eesmärgist lähtudes kindlaks määrata, missugust ülekandevõime piiratust tuleb piirkonnaülese kauplemise tagamise kaalutlusel leevendada koordineeritult, mis omakorda võimaldab vastavalt eespool punktides 54 ja 55 märgitule seejärel kindlaks teha, kas vaidlusaluses kulude jagamise metoodikas silmas peetud tugimeetmete eesmärk on tagada piirkonnaülene võimsuse püsikindlus määruse 2015/1222 artikli 74 lõike 4 punkti b tähenduses.

60 Teisena tuleb rõhutada, et asjaomase analüüsi läbiviimiseks, mille eesmärk on teha kindlaks, millised tugimeetmed võimaldavad tagada piirkonnaülese kauplemise ja mida kulude jagamine seega puudutab, on vaja täpsustada, milline roll on tugimeetmetel piirkonnaülese võimsuse arvutamise protsessis, nagu see tuleneb CCM metoodikast, ja vastavalt määruse 2017/1485 artikli 76 lõike 1 punktile b ROSC metoodika kohasest võrgu talitluskindluse piirkondliku hindamise protsessist (edaspidi „CROSA protsess“).

61 Esiteks algab piirkonnaülese võimsuse arvutamine kaks päeva enne elektrienergia tarnimist ja seda kasutatakse piirkonnaüleselt kaubeldava energiakoguse kindlaksmääramiseks võrgu talitluskindluse piire arvestades.

62 Võimsusarvutus tehakse üksnes kriitiliste võrguelementide kohta. Ühelt poolt võivad põhivõrguettevõtjad talitluskindluse piiresse jäämise kaalutlusel enne turu avamist piirata energia kogust, millega turuosalised võivad kaubelda. Teiselt poolt võetakse selles arvutuses arvesse ka tugimeetmeid, nagu koormuse ümberjaotamine ja vahetuskauba tegemine. Põhivõrguettevõtjad võtavad arvesse neid parandusmeetmeid, mida vastavalt määruse 2019/943 artikli 16 lõikele 4 saab kasutusele võtta olemasoleva piirkonnaülese võimsuse maksimeerimiseks, ent ei võta neid veel kasutusele.

63 Nimelt ei ole piirkonnaülese võimsuse arvutuse tegemise ajal mingeid tugimeetmeid kasutusele võetud ja kulusid ei ole tekkinud.

64 Teiseks tuleb märkida, et käesoleva vaidluse esemeks olevad koormuse ümberjaotamises ja vahetuskauba tegemises seisnevad kulukad tugimeetmed on asjakohased üksnes CROSA protsessi raames, mis on tihedalt seotud piirkonnaülese võimsuse arvutamisega.

65 Vastavalt piiriülese tähtsusega tugimeetmete koordineeritud ettevalmistamist reguleeriva määruse 2017/1485 artikli 76 lõike 1 punkti b alapunktile iii ja nagu nähtub ROSC metoodika artikli 3 lõike 2 punktist b, on CROSA protsessi eesmärk piiriülese tähtsusega tugimeetmete koordineerimine, kinnitamine ja rakendamine. Nagu nähtub ROSC metoodika artiklitest 5 ja 9, on piiriülese tähtsusega tugimeetmed kõik sellised meetmed, mida vähemalt mõnikord võidakse kohaldada siis, kui tegemist on voolupiirangu ületamisega piiriülese tähtsusega võrguelementides, st põhimõtteliselt kõigis kriitilistes võrguelementides, mida võetakse arvesse piirkonnaülese võimsuse arvutamisel, ja kõigis muudes võrguelementides, mille pingetase on 220 kV või kõrgem.

66 Samuti on vastavalt ROSC metoodika põhjendusele 12 ja artikli 5 lõikele 1 ja pärast müügitulemuste teatavakstegemist ja piirkonnaülese võimsuse jaotamist CROSA protsessiga põhimõtteliselt tagatud kõigi vähemalt 220 kV pingetasemega võrguelementide talituskindlus. Selleks ajaks on põhivõrguettevõtjatel üksikasjalik teave võrku suunatava või sealt võetava energia kohta.

67 CROSA protsess algab talitluskindluse kohaliku hindamisega, mille iga põhivõrguettevõtja viib vastavalt ROSC metoodika artiklile 13 ja artikli 14 lõikele 1 läbi oma võrgu puhul ja mille põhjal töötab iga põhivõrguettevõtja välja individuaalse võrgumudeli.

68 Seejärel antakse ROSC metoodika artikli 18 kohaselt individuaalsed võrgumudelid üle piirkondlikele koordinaatoritele, kes need liidavad, et luua iga tunni kohta ühine võrgumudel, mis määruse 2015/1222 artikli 2 punkti 2 kohaselt on „[l]iidu ülene andmekogum, mis sisaldab põhivõrgu põhinäitajaid“.

69 Kui voog võrguelemendis ületab maksimaalset voogu, on vaja ette valmistada ja võtta tugimeetmeid, et tagada talitluskindluse piiride järgimine.

70 Nagu nähtub ROSC metoodika põhjendusest 10, on CROSA protsessi raames ette nähtud tugimeetmete optimeerimine.

71 Täpsemalt tähendab CROSA protsessi raames see optimeerimine, mida on kirjeldatud ROSC metoodika artikli 2 lõike 1 punktis p, et iga iteratsiooni kohta tuleb konkreetselt kindlaks määrata, millise – kriitilise või mittekriitilise – võrguelemendi missugust ülekandevõime piiratuse juhtu tuleb juhtida koordineeritult.

72 Nii määratakse ühises võrgumudelis iga tunni kohta kõigi põhivõrguettevõtjatele kättesaadavate tugimeetmete hulgast kindlaks see meede, mis on kõige tulemuslikum ja majanduslikult tõhusam, nagu on ette nähtud määruse 2017/1485 artikli 76 lõike 1 punkti b alapunktis iii, ning mille abil on vastavalt ROSC metoodika artiklitele 20, 23 ja 24 ning artikli 27 lõikele 1 võimalik kõrvaldada igasugune ülekandevõime piiratus kõigis võrkudevahelistes ühendustes ja piirkonnasisestes võrguelementides, mille pingetase on 220 kV või kõrgem, põhjustamata seejuures uut ülekandevõime piiratust.

73 Kolmandana tuleb eeltoodut arvestades analüüsida, kas vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisalasse tuleks – nagu arvab hageja – hõlmata üksnes kulud, mis tekivad võrgu kriitiliste elementide (ja seega ainult võrkudevaheliste ühenduste või kõige enam piirkonnasiseste võrguelementide, mille jaotusfaktor on 5% või sellest suurem) suhtes võetud tugimeetmete tõttu. Nagu on märgitud eespool punktis 59, tuleb selleks kindlaks teha, missugust ülekandevõime piiratust tuleb piirkonnaülese kauplemise tagamiseks leevendada koordineeritult.

74 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et pelk asjaolu, et vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisalasse on hõlmatud kulud, mis tulenevad ülekandevõime piiratusest võrguelementides, mille pingetase on 220 kV või suurem, ei saa olla vastuolus määruse 2019/943 artikli 16 lõikega 13, kuna sellest sättest nähtub üksnes, et kindlaks tuleb määrata, missugust ülekandevõime piiratust tuleb leevendada koordineeritult, et tagada piirkonnaülene kauplemine.

75 Teiseks võib põhivõrguettevõtja kasutada maksimaalselt 30% iga kriitilise võrguelemendi võimsusest, et leevendada võrgu ülekandevõime piiratust, tingimusel et määruse 2019/943 artikli 16 lõike 8 esimese lõigu punkti b kohaselt jääb 70% sellest võimsusest piirkonnaüleseks kauplemiseks vastavalt määruse 2019/943 artikli 16 lõigetele 1 ja 8.

76 Asjaolu, et ülekandevõime piiratust on võimalik leevendada, kasutades kuni 30% võrguelementide alamrühma võimsusest, ei tähenda siiski, et jagada tuleb üksnes selle elementide alarühma osas võetud tugimeetmete kulud.

77 Kolmandaks tuleb märkida, et iga kriitilise võrguelemendi võimsuse püsikindlus vähemalt 70% ulatuses on kõige tõhusamalt tagatud sellega, et optimeeritakse tugimeetmed kõigi 220 kV või kõrgema pingetasemega võrguelementide puhul. Tugimeetmete optimeerimine kõigi nende elementide puhul vastab seega määruse 2019/943 eesmärkidele, eelkõige annab tõhusust ja varustuskindlust soodustavaid turusignaale vastavalt määruse 2019/943 artikli 1 punktile a.

78 Selline optimeerimine aitab vähendada tugimeetmete kulusid, võimaldades seega piirata piirkonnaülese võimsuse vähenemist, nagu nähtub määruse 2019/943 artikli 16 lõikest 4.

79 Neljandaks tuleb siis, kui põhivõrguettevõtja poolt mittekriitiliste võrguelementide suhtes kasutusele võetud tugimeetmed on osa optimaalsest lahendusest, mis on vajalik kriitiliste võrguelementide ülekandevõime piiratuse leevendamiseks, esimesena nimetatud elementidega seotud kulud põhivõrguettevõtjate vahel jaotada samamoodi nagu kriitiliste võrguelementidega seotud kulud. Järelikult tooks see, kui 220 kV või suurema pingega võrguelemendid jäetaks kulude jaotamise metoodika kohaldamisalasse hõlmamata, kaasa põhjendamatu piirangu, arvestades eelkõige määruse 2019/943 artikli 16 lõiget 13, mille kohaselt tuleb jaotada piirkonnaülese ülekandevõime piiratuse kõrvaldamiseks kasutusele võetud tugimeetmete kõik kulud, välja arvatud kulud, mis on seotud voogudega, millel on osa kahe pakkumispiirkonna vahel täheldatud ülekandevõime piiratuses, ent mis ei ületa lubatavat hälbetaset.

80 Kui kulude jaotamisel piirdutaks kriitiliste võrguelementidega, muutuks see juhuslikuks, kuna ülekandevõime piiratuse juhtimisega seotud kulud jaotatakse erinevalt sõltuvalt võrguelemendist, mille suhtes tugimeede kasutusele võetakse. Nagu ACER õigesti märgib, viib see diskrimineerimiseni eri võrguelementide ja seega nende elementide omanikest põhivõrguettevõtjate vahel, mida ei ole kõnealustes õigusnormides ette nähtud.

81 Seega ei või kulude jaotamisel erinevalt kohelda määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 kirjeldatud voogusid, mis tulenevad sisetehingutest ja millel on osa kahe pakkumispiirkonna vahel täheldatud ülekandevõime piiratuses, juhul kui need vood liiguvad mittekriitiliste võrguelementide kaudu. Nende kahe võrguelementide rühma suhtes kasutusele võetud parandusmeetmed optimeeritakse, et lahendada ülekandevõime piiratusega seotud probleeme.

82 Viiendaks võivad mittekriitiliste võrguelementide suhtes kasutusele võetud tugimeetmed mõnikord kõrvaldada kriitiliste võrguelementide ülekandevõime piiratuse, nagu märgib ACER vastuseks Üldkohtu küsimustele.

83 Järelikult tuleb juhul, kui need tugimeetmed võivad aidata kõrvaldada kriitiliste võrguelementide ülekandevõime piiratuse, nende kulud jaotada kooskõlas põhimõttega, et saastaja maksab. Seevastu siis, kui teataval hetkel need meetmed ei saa aidata kõrvaldada kriitiliste võrguelementide ülekandevõime piiratust, ei tähenda see, et need võrguelemendid, mille suhtes tugimeetmed on aktiveeritud, minetavad seose piirkonnaülese kauplemisega. Nimelt valiti ühelt

poolt need tugimeetmed siiski välja CROSA protsessi raames, võttes arvesse muud ülekandevõime piiratust ja muid tugimeetmeid, et leida piirkonna tasandil optimaalne lahendus. Teiselt poolt on selline ülekandevõime piiratus, kui selle on põhjustanud piiriülene voog, st ringvoog, piiriülese tähtsusega.

84 Lisaks sellele peaksid avatud ja konkurentsile rajatud turul nende ülekandesüsteemide, millest piiriülesed võimsusvood lähtuvad, ja nende ülekandesüsteemide, millesse kõnealused võimsusvood suubuvad, käitajad hüvitama põhivõrguettevõtjatele kulutused, mis on tingitud sellest, et piiriülesed võimsusvood läbivad neile kuuluvaid võrke, nagu nähtub määruse 2019/943 põhjendusest 35.

85 Seega võivad kõik CROSA protsessiga hõlmatud võrguelementides võetavad tugimeetmed olla piirkonnaülese kauplemise seisukohalt asjakohased vastavalt määruse 2019/943 artikli 16 lõikele 13 ja seda sõltumata asjaomaste elementide jaotusfaktorist, mis on CCM metoodikas kasutatav mõiste, mis ei saa mõjutada kulude jaotamist määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 alusel.

86 Igal juhul tuleb märkida, et kui põhivõrguettevõtjad tõendavad, et mittekriitiline võrguelement, mille pingetase on 220 kV või kõrgem, ei saa kunagi olla kasulik piirkonna talitluskindluse ja piirkonnaülese võimsuse püsikindluse tagamiseks, võivad nad vastavalt ROSC metoodika artikli 5 lõike 1 punktile b ja artikli 7 lõike 3 punktile b selle CROSA protsessist ning järelikult kulude jaotamisest välja jätta.

87 Kuuendaks tuleb rõhutada seoses määruse 2015/1222 põhjendusega 12, mille kohaselt peavad piiriülesed ja -sisesed tugimeetmed olema koordineeritud, et kõik CROSA protsessiga seotud tugimeetmed on piiriülese tähtsusega, samas kui kõik muud tugimeetmed on piirkonnasisesed. Seega tagab CROSA protsess koordineerituse siseste tugimeetmetega ja samuti tagab see „siseste“ võrguelementide talitluskindluse.

88 CROSA protsessi abil koordineeritud juhtimise puudumise korral on olemas talitluskindluse rikkumise oht, mis ohustab piirkonnaülest kauplemist. Tuleb nimelt rõhutada, et võrgu toimimine on energiavarustuskindluse tagamise vältimatu tingimus, kuna vastavalt määruse 2015/1222 põhjendusele 2 saab elektrienergia liidu kodanikeni jõuda üksnes võrgu kaudu.

89 Seega on „piirkondadevaheline“ ülekandevõime piiratus ükskõik milline ülekandevõime piiratus, mida käesoleval ajal CORE ala CROSA protsessi raames koordineeritult juhitakse. Seetõttu tuleb koordineeritud juhtimisega seotud kulude suhtes kohaldada põhimõtet, et saastaja maksab.

90 Asjakohane on rõhutada, et kulude koordineerimine ja jaotamine ei sõltu sellest, kas konkreetsel ajahetkel täidetakse võrguelemendis kauplemistehingut või seda läbib konkreetne jaotatud voog, sest kõigis võrguelementides – nii kriitilised kui mittekriitilised –, mille pingetase on 220 kV või kõrgem, kasutusele võetud tugimeetmed võivad aidata hõlbustada piirkonnaülest kauplemist, samas kui nende konkreetne osakaal kauplemise hõlbustamises võib olla erinev sõltuvalt eelkõige võrgu topoloogiast, turutingimustest ning konkreetsetest tootmis- ja tarbimisprogrammidest. Seega ei ole võimalik vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisalast algusest peale välja jätta võrguelemente, mille pingetase on 220 kV või kõrgem.

91 Seitsmendaks – nagu nähtub vaidlustatud otsuse punktist 167 ja ilma et pooled sellele vastu vaidleksid – peeti võrguelemente, mille pingetase on 220 kV või kõrgem, piiriülese tähtsusega elementideks, kuna energiakaubanduseta ei esineks neis struktuurset ülekandevõime piiratust.

Lisaks nähtub viidatud otsuse sellest punktist, et ROSC metoodika selgitavate märkuste kohaselt pidasid kõik CORE ala põhivõrguettevõtjad neid võrguelemente CROSA protsessi jaoks kõige olulisemateks.

92 Sellega seoses on ROSC metoodika selgitavate märkuste leheküljel 8 – mille kohta oli pooltel pealegi võimalus kohtuistungil oma seisukoht esitada – tõdetud, et põhivõrguettevõtjad pidasid CROSA protsessi jaoks kõige olulisemateks neid võrguelemente, mille pingetase on 220 kV ja 380 kV, „kuna neid võrguelemente kasutatakse Euroopa energiasüsteemi pakkumispiirkondade vahel energiaga kauplemise hõlbustamiseks“.

93 ROSC metoodika selgitavates märkustes selgitasid põhivõrguettevõtjad, et võrguelemendid, mille pingetase on 220 kV või kõrgem, hõlbustavad energiaga kauplemist Euroopa energiasüsteemi pakkumispiirkondade vahel. Põhivõrguettevõtjad olid siiski jätnud määratlemata, milliseid võrguelemente tuleks tugimeetmete kulude jagamisel arvesse võtta.

94 Pealegi valiti CORE ala pingetasemeks 220 kV selle ala eriti tiheda elektrivõrgu tõttu, samas kui määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 kohaselt ei ole välistatud muu lahenduse valimine, nagu kohtuistungil selgitati.

95 Lisaks on kulude jagamine selles kontekstis vajalik Euroopa tasandil integreeritud elektrituru loomiseks.

96 Liiati ei ole vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisala geograafiliselt määratletud ning seda ei saa piirata üksnes neile võrguelementidele, mis asuvad kahe pakkumispiirkonna piiril, või võrkudevahelistele ühendustele, mis seovad liikmesriikide võrke. Seevastu tuleb määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 kohaselt – nagu on tõdetud eespool punktis 59 – kindlaks teha, missugust ülekandevõime piiratust tuleb piirkonnaülese kauplemise tagamise kaalutlusel leevendada koordineeritult.

97 Eeltoodut arvestades on ekslik hageja väide, et vaidlustatud otsus on vastuolus määruse 2019/943 artikli 16 lõikega 13, kuna tema hinnangul tuleks kulude jagamisel arvesse võtta üksnes võrkudevahelisi ühendusi või kõige enam kriitilisi võrguelemente.

98 CORE ala puhul on iga ülekandevõime piiratus, mida leevendatakse ACERi otsusega nr 33/2020 kehtestatud ja vaidlusaluse otsusega muutmata jäetud ROSC metoodika kohaselt kasutusele võetud tugimeetmega, määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 osutatud „[…]piirkon[dade] vaheline ülekandevõime piiratus“.

99 Samuti tuleb tõdeda, et CORE alas aitavad kõik ACERi otsusega nr 33/2020 kehtestatud ROSC metoodika kohaselt kasutusele võetud tugimeetmed kaasa piirkonnaülese võimsuse püsikindluse tagamisele vastavalt määruse 2015/1222 artikli 74 lõike 4 punktile b.

100 Järelikult ei saa vaidlustatud otsust pidada vastuolus olevaks ka määruse 2015/1222 artikliga 74, tõlgendatuna kooskõlas määruse 2019/943 artikli 16 lõikega 13. Seega toimis apellatsiooninõukogu õigesti, kui jättis vaidlusaluse kulude jagamise metoodika vastu esitatud kaebuse rahuldamata.

101 Hageja poolt vaidlustatud otsuse vastu esitatud argumendid seda järeldust ei kummuta.

102 Esimesena tuleb rõhutada seoses hageja argumendiga, et üksnes võrkudevahelise ühenduse või kõige enam piirkonnasisese kriitilise võrguelemendi ülekandevõime piiratus on selline ülekandevõime piiratus, mille kulud saab jagada määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 alusel, et vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamise kontekstis on ainus olukord, kus mittekriitiliste võrguelementidega seotud kulud jagatakse vastavalt sellele sättele, see, kui nende võrguelementide ülekandevõime piiratus on tingitud eespool punktis 37 osutatud ringvoogudest, mis ületavad määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 osutatud lubatavat hälbetaset.

103 Vaidlusaluse kulude jagamise metoodika põhjenduse 6 kohaselt on lubatavat hälbetaset ületavad ringvood peamised sellise ülekandevõime piiratuse, mille kulud jagatakse, tekkimise tegur. See tuleneb tõdemusest, et ringvoogude põhjustatud ülekandevõime piiratuse tagajärjed jäävad piiratud ülekandevõimega võrguelemendi omaniku kanda, samas kui määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 kohaselt tuleb kahe pakkumispiirkonna vahel täheldatud ülekandevõime piiratust põhjustavatest sisetehingutest tulenevad kulud proportsionaalselt jagada põhivõrguettevõtjate vahel.

104 Ringvoog aga on määruse 2019/943 artikli 2 punkti 3 tähenduses „piiriülene võimsusvoog“, nimelt „füüsiline elektrienergia voog liikmesriigi ülekandevõrgus, mille tekitab väljaspool liikmesriiki asuvate tootjate, tarbijate või nende mõlema tegevuse mõju selle liikmesriigi ülekandevõrgule“, piirdumata üksnes kriitiliste võrguelementidega.

105 Järelikult ei saa sellisest piiriülesest võimsusvoost nagu ringivoog põhjustatud ülekandevõime piiratust pidada selliseks, mis on määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 kohaldamisalast välja jäetud.

106 Lisaks peab siis, kui mittekriitilise võrguelemendi ülekandevõime piiratus on tingitud üksnes sisevoogudest, selle ülekandevõime piiratusega toimetulekuks võetavate toetusmeetmete kulud vastavalt määruse 2017/1485 artikli 76 lõike 1 punkti b alapunktile v igal juhul kandma kõnealuse võrguelemendi omanik. Seega on põhimõte, et saastaja maksab, vastupidi sellele, mida väidab hageja, endiselt erand reeglist, kuna seda põhimõtet kohaldatakse *de facto* ainult lubatavat hälbetaset ületavate ringvoogude suhtes, samas kui põhimõtet, et omanik maksab, kohaldatakse muudele voogudele, nagu seda on ringvood, mis ei ületata lubatavat hälbetaset, ja sisevood.

107 Lisaks esineb ülekandevõime piiratus, mis ei ole „piirkondadevaheline“ ülekandevõime piiratus määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 tähenduses, nendes võrguelementides, mis on talitluskindluse piirkondlikust koordineerimisest välistatud kas seetõttu, et põhivõrguettevõtjad on nii otsustanud, või seetõttu, et tegemist on võrguelementidega, mis on toetusmeetmete koordineerimisest algusest peale välistatud, nimelt võrguelemendid pingetasemega alla 220 kV.

108 Teisena tuleb märkida, et ainus erand määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 sätestatud reeglist, mille kohaselt tuleb jagada need kulud, mis on tingitud tugimeetmetest seoses selliste sisetehingutest tulenevate voogudega, millel on osa kahe pakkumispiirkonna vahel täheldatud ülekandevõime piiratuses, on erand, mis puudutab voogusid, mis ei ületa lubatavat hälbetaset ja mille kulud peab kandma selle võrguelemendi omanik, milles ülekandevõime piiratus tekkis.

109 Sellega seoses tuleb märkida, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei ole seadusandja soovinud kulude jagamisest välistada ühte võrguelementide rühma, kuna määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 on ta ette näinud piirkonnaülese ülekandevõime piiratuse koordineeritud leevendamise kulude jagamise.

110 Samuti ei ole määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 – mis pealegi on kõrgemalseisev õigusnorm – tõlgendamisel asjakohane määruse 2017/1485 artikli 76 lõike 1 punkti b alapunktis v ette nähtud võimalus võtta vastu selle määruse artiklis 22 nimetatud tugimeetmete kulude jagamise muu metoodika, millega vajaduse korral täiendatakse määruse 2015/1222 artikli 74 alusel välja töötatud ühtset metoodikat.

111 Kolmandana tuleb tagasi lükata hageja argument, et vaidlustatud otsusega muutmata jäetud kulude jagamise metoodika kohaldamisala on vastuolus ELTL artikli 290 lõikega 1 ja artikliga 291 või sellel puudub õiguslik alus põhjusel, et ACER on laiendanud õigusnormides ette nähtud kohaldamisala.

112 Eelkõige on koordineeritud tugimeetmetega selliste võrguelementide puhul, mille pingetase on 220 kV või kõrgem, tehtud võimalikuks piirkonnaülene kauplemine, aidatakse vältida piirkonnaülese kauplemisvõimsuse piiratust ja tagatud on selle võimsuse püsikindlus vastavalt määruse 2019/943 artikli 16 lõikele 13.

113 Samamoodi ei saa – arvestades, et vaidlustatud kulude jagamise metoodika kohaldamisala on kooskõlas määruse 2019/943 artikli 16 lõikega 13 – ACERile ette heita, et ta, tuginedes põhimõttele, et saastaja maksab, selle metoodika kohaldamisala määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 sätestatuga võrreldes laiendas.

114 Samuti tuleb tagasi lükata hageja argumendid selle kohta, et rikutud on 13. juuni 1958. aasta kohtuotsuses Meroni *vs.* Ülemamet (9/56, EU:C:1958:7, lk 9) sedastatud pädevuse delegeerimise põhimõtteid.

115 Sellega seoses tuleb märkida, et ACER on liidu asutus, mille seadusandja asutas määruse 2019/942 vastuvõtmisega. Nagu on õigesti märgitud vaidlustatud otsuse punktides 1151–1158, on komisjoni pädevus võtta vastu otsus, nagu seda on vaidlusalune kulude jagamise metoodika, reguleeritud selle määrusega eelkõige selle artiklis 6 ja määruse 2015/1222 artikliga 74 ning määruse 2019/943 artikli 16 lõikega 13.

116 Nagu nähtub eespool punktist 10, teatas ACER, et tal on otsuse tegemise pädevus seetõttu, et CORE ala reguleerivad asutused ei jõudnud määruse 2019/942 artikli 5 lõike 3 ja artikli 6 ning määruse 2015/1222 artikli 9 lõike 11 kohasele kokkuleppele selle ettepaneku suhtes, mille põhivõrguettevõtjad esitasid kulude jagamise metoodika kohta.

117 Pädevus, mis ACERil oli vaidlusaluse kulude jagamise metoodika vastuvõtmiseks, on seega täpselt piiritletud ning vastavalt määruse 2019/942 artiklitele 28 ja 29 on seda võimalik kohtulikult kontrollida, lähtudes neist eesmärkidest, mille komisjon on kindlaks määranud määruses 2015/1222 ja seadusandja määruses 2019/943 (vt analoogia alusel 22. jaanuari 2014. aasta kohtuotsus Ühendkuningriik *vs.* parlament ja nõukogu (C-270/12, EU:C:2014:18, punkt 53).

118 Seega on apellatsiooninõukogu hageja sellekohased argumendid põhjendatult tagasi lükanud.

119 Neljandana ei saa tunnistada edukaks ka hageja ja Saksamaa Liitvabariigi argumenti, mis puudutab määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 seadusandlikku kujunemislugu ja mille kohaselt soovis seadusandja välistada põhivõrguettevõtjate vahel jagamisest need kulud, mis tulenevad piirkonnasiseste võrguelementide suhtes võetud tugimeetmetest, kui ta keeldus kõnealuse sätte

koostamisel muutmast selle sõnastust nii, et fraasi „kahe pakkumispiirkonna vaheline ülekandevõime piiratus“ oleks asendatud fraasiga „pakkumispiirkondade vaheline ja sisene ülekandevõime piiratus“.

120 Olenemata sellest, kas Saksamaa Liitvabariik ja hageja võivad või ei või tugineda seadusandlusalase kolmepoolse kohtumise dokumentidele, et tõendada seadusandja tahet määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 vastuvõtmisel, siis piisab, kui tõdeda, et „kahe pakkumispiirkonna vahel“ ülekandevõime piiratuse põhjustamise osakaalu hindamisel arvesse võetavate asjaolude väljaselgitamisel ei ole oluline keeldumine mainida otsesõnu piirkonnasisest ülekandevõime piiratust.

121 Nagu nähtub eespool punktidest 56–59 ja 109, ei ole määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 määratletud neid võrguelemente, mille vahel tuleb jagada piirkondade vahel ülekandevõime piiratuse leevendamiseks kavandatud tugimeetmete kulud, mis aga ei tähenda, et seadusandja soovis ühe võrguelementide rühma kulude jagamisest välistada.

122 Seetõttu tuleb tagasi lükata hageja argumendid, mille kohaselt tuleb määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 ja määruse 2015/1222 artikli 74 alusel vaidlusalusest kulude jagamise metoodikast välja jätta piirkonnasisesed võrguelemendid.

– Stiimulid, mis tulenevad piirkonnasiseste võrguelementide hõlmamisest vaidlusaluse kulude jagamise metoodika kohaldamisalasse

123 Olgu öeldud, et kõikide piirkonnasiseste võrguelementide – sealhulgas need, mille pingetase on 220 kV või kõrgem – hõlmamisega vaidlusalase kulude jagamise metoodika kohaldamisalasse ei kaasne ühtki sellist stiimulit, mis on vastuolus määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 eesmärkidega.

124 Sellega seoses tuleb märkida, et määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 on põhivõrguettevõtjatele ette nähtud kohustus kanda tugimeetmete kulud, mis on seotud sisetehingutest tulenevate selliste voogudega, millel on osa kahe pakkumispiirkonna vahel täheldatud ülekandevõime piiratuses, ent mis ei ületa lubatavat hälbetaset. See ajendab põhivõrguettevõtjaid arendama oma võrku nii, et see on võimeline selliseid vooge mahutama, kui need ei ületa lubatavat hälbetaset, mis vastab eeldatavale ringvoo tasemele pakkumispiirkonnas ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta.

125 Seevastu ei ole asjaomases õigusraamistikus ette nähtud põhivõrguettevõtjate kohustust arendada oma võrku nii, et see on võimeline mahutama eespool punktis 124 mainitud lubatavat hälbetaset ületavaid ringvoogusid. Nimelt on ringvood oma olemuselt ootamatud ja ettenägematud ning põhivõrguettevõtja, kes neid peab mahutama, ei saa neid mõjutada.

126 Selles küsimuses tuleb märkida, et nagu nähtub määruse 2019/943 põhjendusest 27, on selle õigusraamistiku loomisel liidu seadusandja üks peamine eesmärk olnud vähendada ringvoogude ja sisemise ülekandevõime piiratuse mõju piirkonnaülesele kauplemisele.

127 Samuti on õigusaktide paketi „Energia“ (SWD(2016) 410) väljatöötamise kontekstis koostatud komisjoni 30. novembri 2016. aasta mõjuhinnangu leheküljel 59 tõdetud, et ringvood võivad vähendada piirkonnaülest kauplemisvõimsust ning kaasa tuua kuluka turuvälise koormuste ümberjagamise ning olulised hinnamoonutused ja investeerimissignaalid naaberpiirkondades. See toob kaasa heaolu olulise vähenemise.

128 Lisaks tingiks võrgu mittekriitiliste elementide väljajätmine selle, et ringvooge tekitaval põhivõrguettevõtjal puuduks stiimul piisavalt investeerida oma võrku, sest tema kanda ei jääks enda põhjustatud ülekandevõime piiratuse kõrvaldamiseks vajalike tugimeetmete kogukulu. Nimelt saab üksnes selline põhivõrguettevõtja, kes oma võrku tunneb ja selle eest vastutab, võtta muid vajalikke meetmeid, nagu piirkonna struktuuri ümberkujundamine või investeeringud oma võrku. Selles kontekstis tuleb meenutada, et määruse 2019/943 artikli 35 lõike 5 kohaselt vastutab iga põhivõrguettevõtja oma võrgu eest ja seega ei tohiks tema siseprobleemid koormata naabruses asuvaid põhivõrguettevõtjad.

129 Pealegi oleks siis, kui kumbki kahest kõrvuti asuvast vastutavast põhivõrguettevõtjast oleks ajendatud investeerima oma võrku kas selleks, et mahutada või vähendada ringvooge, nende kahe ettevõtja vahel koordineerimise puudumise tagajärg ülemäärased investeeringud ja ressursside ebaotstarbekas kasutamine, nagu ACER kostja vastuse punktis 261 on asjakohaselt märkinud.

130 Eeltoodud hinnanguid arvestades tuleb tõdeda, et põhivõrguettevõtja ei saa olla vabastatud kuludest, mida ta teistele põhivõrguettevõtjatele põhjustab nende võrkude mittekriitilistes elementides oma ringvoogudega, mis ületavad lubatavat hälbetaset, isegi kui nende võrguelementidega seotud tugimeetmed aitavad kaasa piirkonnaülese kauplemise tagamisele.

131 Lisaks oleks selline lähenemine vastuolus energiasolidaarsuse põhimõttega, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus.

132 Energiasolidaarsuse põhimõttega on hõlmatud nii liidu kui ka liikmesriikide õigused ja kohustused, kusjuures liidul on solidaarsuskohustus liikmesriikide ees ja liikmesriikidel omavahel ning liidu ühiste huvide ja liidu poliitikate suhtes (15. juuli 2021. aasta kohtuotsus Saksamaa *vs.* Poola, C-848/19 P, EU:C:2021:598, punkt 49).

133 Neil asjaoludel oleks energiasolidaarsuse põhimõttega vastuolus, kui põhivõrguettevõtjatel, kes põhjustavad teisi pakkumispiirkondi läbivaid ringvoogusid, oleks lubatud hoida kõrvale selliste ühistes huvides kasutusele võetud tugimeetmete kulude kandmisest, mille eesmärk on piirkonnaülese kauplemisvõimsuse optimeerimine nii, et samal ajal on nii tõhusalt kui võimalik tagatud võrgu turvalisus, millest saavad kasu kõik põhivõrguettevõtjad ja seega ka elektritarbijad.

134 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimene väide tagasi lükata.

A. Neljas väide, mis puudutab ringvoogude prioriseerimist

135 Neljandas väites märgib hageja, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, et vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 7 lõike 6 punktis a on ringvood ülekandevõime piiratuse allikana võrreldes sisevoogudega valesti prioriseeritud, mis toob sisevoogude puhul kaasa karistava kohtlemise.

136 Hageja sõnul on see, kui ülekandevõime piiratuse põhjuste kindlaksmääramisel on ringvood sisevoogudega võrreldes prioriseeritud, vastuolus põhimõttega, et saastaja maksab, tekitab negatiivseid stiimuleid ja on vastuolus õigluse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtetega.

137 Esimesena väidab hageja, et see, kui kulude jaotamisel on sisevoogudega võrreldes prioriseeritud ringvood, on vastuolus põhimõttega, et saastaja maksab, mis on sätestatud määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13. Nimelt on ringvoogudel ja sisevoogudel füüsiliselt samal viisil ja samal ajal oma osa võrguelementide ülekandevõime piiratuses. Seetõttu peaksid need pakkumispiirkondade

põhivõrguettevõtjad, kes tekitavad ringvooge, ja need, kes tekitavad sisevooge, osalema tugimeetmete kulude katmises võrdeliselt nende osakaaluga ülekandevõime piiratuses. Ringvoogude prioriseerimine võrreldes sisevoogudega on selle põhimõttega vastuolus.

138 Teisena tekitab ringvoogude prioriseerimine võrreldes sisevoogudega hageja sõnul negatiivseid stiimuleid nii põhivõrguettevõtjatele, kelle võrgu ülekandevõime on piiratud, kui ka pakkumispiirkonna põhivõrguettevõtjatele, kes ringvooge tekitavad.

139 Kolmandana on vaidlustatud otsus hageja sõnul vastuolus ka õigluse ja diskrimineerimiskeelu põhimõttega. Liidu õiguse kriteeriumide kohaselt ja arvestades eelkõige määruse 2019/943 ja määruse 2015/1222 eesmärki jagada kulud vastavalt osakaalule ülekandevõimsuse piiratuses, on sisevood ja lubamatud ringvood võrdselt „taunitavad“.

140 Saksamaa Liitvabariik toetab hageja argumente.

141 ACER ei nõustu hageja ja Saksamaa Liitvabariigi esitatud argumentidega.

142 Määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 kohaselt jagatakse kulud, lähtudes „osakaal[ust] […] ülekandevõime piiratuses“.

143 Vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 7 lõike 6 kohaselt määratakse eri liiki voogude osakaal ülekandevõime piiratuses kindlaks järgmiselt.

144 Tuvastatakse „ülekandevõime piiratus“ asjaomases võrguelemendis. Ülekandevõime piiratus vastab põhimõtteliselt sellele voogude mahule, mis ületab asjaomase võrguelemendi maksimaalset võimsust.

145 Lisaks määratakse eri liiki voogude prioriteet. Vastavalt vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 7 lõike 6 punktile a loetakse lubatavat hälbetaset ületavate ringvoogude osakaal võimalikus ülekandevõime piiratuses prioriteetseks, samas kui ülekandevõimet piiravatel sisevoogudel on selle metoodika artikli 7 lõike 6 punkti b kohaselt ülekandevõime piiratuses teisese tähtsusega osakaal. Vastavalt sellele tähtsuse järjekorrale järgnevad teistest võimsusarvutusaladest lähtuvatele ülekandevõimet piiravatele ringvoogudele need ringvood, mis ei ületa lubatavat hälbetaset, seejärel ülekandevõimet piiravad jaotatud vood ja viimasena ülekandevõimet piiravad faasinihutustrafode vood.

146 Kõigil neil voogudel „on osakaal“ ülekandevõime piiratuses vaid siis, kui need ületavad asjaomase võrguelemendi maksimaalset võimsust.

147 Seega tuleb vastavalt vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 7 lõikes 6 kehtestatud tähtsuse järjekorrale siis, kui sisevood koos muude voogudega, mis on tähtsuse järjekorras tagapool, ületavad asjaomase võrguelemendi maksimaalset võimsust ja kui lisaks sellele esineb lubatavat hälbetaset ületavaid ringvooge, määrata asjaomase võrguelemendi maksimaalset võimsust ületavate sisevoogude ja ringvoogudega seotud kulude osa kindlaks, lähtudes sellest, kui suurel määral need ületavad asjaomase võrguelemendi maksimaalset võimsust.

148 Neid selgitavaid asjaolusid arvestades tuleb analüüsida hageja etteheiteid, mille kohaselt ei ole vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 7 lõikes 6 kehtestatud tähtsuse järjekorrast tulenev ringvoogude prioriseerimine võrreldes sisevoogudega kooskõlas määruse 2019/943 artikli 16 lõikega 13, mille kohaselt peab kulude jagamine toimuma „võrdeliselt […] osakaaluga [ülekandevõime piiratuses]“ ja seega vastavalt põhimõttele, et saastaja maksab.

149 Sellega seoses tuleb ühelt poolt tõdeda, et fraasi „võrdeliselt […] osakaaluga [ülekandevõime piiratuses]“ grammatiline tõlgendus on ühitatav nii vaidlusaluse kulude jaotamise metoodika kui ka hageja lähenemisviisiga. Seda fraasi võib nimelt mõista nii, et „osakaal“ ülekandevõime piiratuses on olemas alles hetkest, mil asjaomase võrguelemendi maksimaalne võimsus ületatakse. Lisaks tuleb tõdeda, et fraasi „võrdeliselt […] osakaaluga [ülekandevõime piiratuses]“ grammatiline tõlgendus võimaldab eri liiki voogude vahel kulude võrdeliselt osakaaluga ülekandevõime piiratuses jagamise kaalutlusel ette näha nende voogude tähtsuse järjekorra.

150 Teiselt poolt on rangelt põhjuslikus tähenduses võimalik fraasi „võrdeliselt […] osakaaluga [ülekandevõime piiratuses]“ võimalik mõista ka nii, et kõigil asjaomases võrguelemendis liikuvatel voogudel on samal moel „osakaal“ võimalikus ülekandevõime piiratuses.

151 Neil asjaoludel tuleb analüüsida, kas ringvoogude prioriseerimine on põhjendatud, arvestades nende erinevat laadi sisevoogudega võrreldes, või kas – nagu väidab hageja – vahetegu ja seega prioriseerimine ei ole lubatud.

152 Hageja sõnul nähtub mitmest sättest, et liidu seadusandja on sisevoogusid ja ringvoogusid käsitlenud võrdsena, mistõttu on keelatud kohelda neid tugimeetmete kulude jagamisel erinevalt, sest vastasel juhul rikutaks õigluse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid.

153 Sellega seoses tuleb, tõsi küll, märkida, et määruse 2019/943 põhjendusest 27 nähtuvalt on liidu seadusandja pidanud väga oluliseks vältida piirkondadevahelise vahetusvõimsuse piiratust sisevoogude ja ringvoogude tagajärjel, mistõttu on selle määruse artikli 16 lõikes 8 ette nähtud, et sise- ja ringvoogudest tingitud ülekandevõime piiratuse haldamiseks võib kasutada maksimaalselt 30% iga kriitilise võrguelemendi võimsusest.

154 Määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 on siiski selles osas ette nähtud vahetegu sise- ja ringvoogude vahel. Nimelt on selle sätte esimeses lõigus seoses „selliste voogude[ga], mis tulenevad pakkumispiirkondade sisestest tehingutest [ja] mis on allpool taset, mida võiks eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta“, ette nähtud lubatava hälbetaseme kindlaksmääramine. Kuigi see ei nähtu otsesõnu määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 sõnastusest, on ilmne, et selline lubatav hälbetase tuleb kindlaks määrata üksnes ringvoogude puhul, kuna selle sätte teise lõigu kohaselt määratakse see tase kindlaks iga pakkumispiirkonna piiri jaoks.

155 Lisaks on isegi siis, kui ülekandevõime struktuurset piiratust ei esine, ringvood väga tihedas seotud elektrivõrgustikus teatud määral vältimatud (vt allpool punkt 180). Sel põhjusel on ringvoogude lubatava hälbetaseme kindlaksmääramise eesmärk välistada niisugused vood toetusmeetmetega kaasnevate kulude jagamisest.

156 Sellest järeldub, et vastupidi hageja väidetele on määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13, milles on ette nähtud lubatava hälbetaseme kindlaksmääramine ringvoogude puhul, neid voogusid käsitletud sisevoogudest erinevalt.

157 Neil asjaoludel tuleb määruse 2019/943 artikli 16 lõiget 13 tõlgendada nii, et see annab võimaluse tugimeetmete kulude jagamisel kohelda sisevooge ja lubatavat hälbetaset ületavaid ringvooge erinevalt, kuna asjaomaste õigusnormide kontekstis on selline eristamine selgelt põhjendatud nende voogude erineva laadiga.

158 Sellega seoses tuleb samuti rõhutada, et vastavalt direktiivi 2019/944 artikli 40 lõike 1 punktile a on iga põhivõrguettevõtja ülesanne „tagada võrgu pikaajaline võime rahuldada mõistlikku nõudlust elektrienergia ülekandmise järele ning tagada olemasolevates majandustingimustes […] turvalise, töökindla ja tõhusa põhivõrgu toimimine, hooldus ja arendamine“.

159 Põhivõrguettevõtjad peavad seega kandma nende hallatava võrgu arendus- ja hoolduskulud ning tugimeetmete kulud, välja arvatud üksnes need tugimeetmed, mille puhul kohaldatakse kulude jagamist.

160 Ent nagu on meenutatud otsuse nr 30/2020 punktis 133, on elektrivõrgud ajalooliselt võttes loodud selleks, et võimaldada sisevoogude liikumist, ning see funktsioon on endiselt üks nende võrkude olemasolu põhjus. Seega on sisevood elektrivõrgu põhifunktsioon.

161 Elektrienergia ühisturu loomise tulemusel on võrgud nüüd avatud, et võimaldada piiriülest elektrikaubandust, ning liidu õigusaktidega on põhivõrguettevõtjaid kohustatud tagama oma võrkude kaudu sellist kaubandust.

162 Seega on ringvoogude esinemine teataval määral piirkondliku mudeli – nagu CORE ala – kohaselt toimivate elektrivõrkude ühendamise vältimatu, kuigi soovimatu tagajärg.

163 Lisaks ei ole keegi huvitatud sellest, et ringvood – erinevalt sisevoogudest ja piirkonnaülese võimsuse jaotamise raames jagatud piiriülestest voogudest – läbiksid omavahel ühendatud naabervõrke ja tingiksid ülekandevõime piiratust.

164 Neil asjaoludel ei saa põhivõrguettevõtjatelt põhimõtteliselt nõuda, et nad kannaksid nende võrke läbivatest lubatavat hälbetaset ületavatest ringvoogudest tingitud tugimeetmete kulud; vastasel korral rikutaks määruse 2015/1222 artikli 74 lõike 6 punktis c ette nähtud kohustust tagada kulude õiglane jagamine.

165 Kuna ringvood on tihedas seotud elektrivõrgustikus teataval määral vältimatud, tuleb lubatavat hälbetaset, mis tuleb kindlaks määrata määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 kohaselt, mõista kui „vältimatut kaotust“, mille ulatuses peab asjaomaste võrguelementide eest vastutav põhivõrguettevõtja kandma kulud, mis tulenevad ringvoogude osakaalust ülekandevõime piiratuses.

166 Seega ei ole lubatava hälbetaseme ületamise korral põhjendatud kohustada põhivõrguettevõtjaid kandma nende võrke läbivate ringvoogudega seotud tugimeetmete kulusid.

167 Järelikult on ringvoogude prioriseerimine võrreldes sisevoogudega põhjendatud nende voogude erineva laadiga ning järelikult ei rikkunud apellatsiooninõukogu vaidlustatud otsuses määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud põhimõtet, et saastaja maksab, ning õigluse ja diskrimineerimiskeelu põhimõtteid, kui ta leidis, et vaidlusaluses kulude jagamise metoodikas ringvoogude prioriseerimine ei ole õigusvastane.

168 Seda järeldust ei sea kahtluse alla viidatud asjaolu, et määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 8 ette nähtud piirkonnaülese kauplemisvõimsuse arvutamise ja jagamise protsessis on seadusandja käsitlenud ringvooge ja sisevooge võrdsena.

169 Nimelt ei tulene asjaolust, et piiriülese elektrikaubanduse võimsuse tagamise huvi seisukohalt võivad nii ring- kui ka sisevood sellist võimsust piirata, siiski vajadus käsitleda neid voogusid tugimeetmete kulude jagamisel ühtmoodi. Kõnealuse võimsuse arvutamine ja mainitud meetmete kulude jagamine on kaks erinevat küsimust ja neil ei ole sama eesmärk. Lõpuks tuleb tõdeda, et vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei saa tugimeetmete kulude jagamisel ringvoogude erinevat kohtlemist võrreldes sisevoogudega kahtluse alla seada, viidates selle erineva kohtlemise põhjustatud negatiivsetele stiimulitele.

170 Hageja on selles osas jätnud tähelepanuta asjaolu, et sisevood on elektrivõrgu põhifunktsioon, nagu on meenutatud eespool punktides 158–160.

171 Seega on võrku investeerimise stiimulite suunamine põhivõrguettevõtjale, kes vastutab sisevoogude eest, põhjendatud ainult siis, kui need vood koostoimes teiste tähtsuse järjekorras tagapool olevate voogudega ja samuti lubatavast hälbetasemest nõrgemate ringvoogudega ületavad asjaomase võrguelemendi maksimaalset võimsust.

172 Seevastu ei ole põhjendatud stimuleerida põhivõrguettevõtjat investeerima oma võrku, et see saaks mahutada rohkem lubatavat hälbetaset ületavaid ringvooge.

173 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb neljas väide tagasi lükata.

Kolmas väide, mis puudutab lubatavat hälbetaset ringvoogude puhul

174 Kolmandas väites märgib hageja, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, et apellatsiooninõukogu otsus on õigusvastane, kuna selle otsusega jäeti muutmata otsus nr 30/2020, millega ACER määras valesti kindlaks lubatava hälbetaseme ja rikkus seega määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teist lõiku.

175 Esimesena väidab hageja, et kehtestades ringvoogude puhul ajutise lubatava hälbetaseme, rikkus ACER asjakohaseid menetlusnorme. Määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teine lõik on võrreldes määruse 2015/1222 artiklitega 9 ja 74 ühtaegu *lex posterior*, *lex superior* ja *lex specialis*, mistõttu puudus ACERil määruse 2015/1222 artikli 9 alusel pädevus. Lisaks ei oleks ACER saanud tugineda ka määruse 2019/942 artikli 6 lõikele 10, kuna põhivõrguettevõtjad ei viinud läbi määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teises lõigus nõutud analüüsi ega esitanud reguleerivatele asutustele heakskiitmiseks ettepanekut lubatava hälbetaseme kohta, mistõttu ei olnud viimastele lubatava hälbetaseme „juhtum edastatud“ määruse 2019/942 artikli 6 lõike 10 teise lõigu punkti a tähenduses.

176 Teisena väidab hageja, et ACER on rikkunud ka määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teise lõigu materiaalõigusnorme. ACER määras lubatava hälbetaseme kindlaks, ilma et tal oleks olnud selleks nõutavat analüüsi. Lisaks ei määranud ta seda kindlaks „iga […] piiri kohta“ ja „tase[mel], mida võiks eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta“, nagu on nõutud määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teises lõigus.

177 Kolmandana väidab hageja, et ACERil puudus väidetavast „vajalikkusest“ tulenev pädevus määrata kindlaks ajutine lubatav hälbetase.

178 Saksamaa Liitvabariik toetab hageja nõudeid.

179 ACER ei nõustu hageja ja Saksamaa Liitvabariigi esitatud argumentidega.

180 Vaidlust ei ole selles, et isegi ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta on ringvood vältimatud väga tihedas seotud elektrivõrgustikus, mis toimib piirkondliku mudeli alusel.

181 Sel põhjusel on ringvoogude lubatava hälbetaseme kindlaksmääramise eesmärk välistada niisugused vood koormuste ümberjaotamise ja vahetuskauba tegemisega kaasnevate kulude jagamisest.

182 Peale selle on määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 seoses lubatava hälbetasemega sätestatud:

„Parandusmeetmete kulude jaotamisel põhivõrguettevõtjate vahel […] reguleerivad asutused […] jaotavad kulusid […], välja arvatud selliste voogude tekitatud kulud, mis tulenevad pakkumispiirkondade sisestest tehingutest, mis on allpool taset, mida võiks eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta.

Kõnealust taset analüüsivad ja selle määravad ühiselt kindlaks kõik võimsusarvutusala põhivõrguettevõtjad iga pakkumispiirkonna piiri jaoks ja selle peavad heaks kiitma kõik [selle] võimsusarvutusala reguleerivad asutused.“

183 Esiteks nähtub määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13, et lubatav hälbetase eeldab mudeldamist, milline võib eeldatav ringvoogude tase olla ülekandevõime struktuurse piiratuse puudumisel.

184 Määruse 2019/943 artikli 2 punktis 6 on „struktuurne ülekandevõime piiratus“ määratletud kui „ülekandesüsteemi ülekandevõime piiratus, mida saab üheselt kindlaks määrata, mida on võimalik prognoosida, mis on geograafiliselt ajaliselt stabiilne ning mis tekib sageli elektrivõrgu tavaseisundis“.

185 Teiseks tuleneb määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teisest lõigust, et lubatava hälbetaseme kindlaksmääramisele peab eelnema analüüs ja selle analüüsi peavad läbi viima põhivõrguettevõtjad.

186 Kolmandaks tuleneb samast sättest, et lubatavat hälbetaset tuleb analüüsida ja see kindlaks määrata „iga pakkumispiirkonna piiri kohta“.

187 Käesolevas asjas on selge, et põhivõrguettevõtjad ei ole nõutavat analüüsi teinud.

188 Lisaks on selge, et seda analüüsi ei ole teinud ka ACER.

189 Sellega seoses nähtub otsuse nr 30/2020 punktist 112, et kuna puudus lubatav hälbetase, mida põhivõrguettevõtjad oleks analüüsinud ja määratlenud ning mille reguleerivad asutused oleks määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 kohaselt heaks kiitnud, kontrollis ACER, kas tal on võimalik teha see analüüs ise, ning jõudis järeldusele, et piiratud vahendite, ajaressursi ja vajaliku asjatundlikkuse tõttu ei ole see võimalik.

190 Lisaks nähtub vaidlusaluse kulude jagamise metoodika põhjendusest 8 ja otsuse nr 30/2020 punktidest 110–114, et sellises olukorras pidas ACER end pädevaks kehtestama ajutise lubatava hälbetaseme.

191 Lisaks nähtub otsuse nr 30/2020 punktidest 115–122, et ACER kehtestas kogu CORE ala ühtseks ajutiseks lubatavaks hälbetasemeks 10% iga asjaomase võrguelemendi maksimaalsest võimsusest ning jagas seejärel selle taseme võrdselt kõigi nende pakkumispiirkondade vahel, mis tekitavad asjaomast võrguelementi läbivaid ringvooge.

192 Vaidlustatud otsuses lükkas apellatsiooninõukogu põhjustel, mis on esitatud selle otsuse punktides 909–1077 (lk 137–164), punktides 1210–1221 (lk 187–189) ja punktides 1192–1226 (lk 212–218), põhjendamatuse tõttu tagasi kriitika, mis puudutas ACERi poolt ajutise lubatava hälbetaseme kindlaksmääramist.

193 Sellega seoses nähtub eelkõige vaidlustatud otsuse punktidest 924–946 (lk 140–144), punktidest 1217–1221 (lk 187–189) ja punktidest 1199–1226 (lk 213–218), et ACER pidas enda kohustuseks kehtestada lubatav hälbetase, kuna sellise taseme kehtestamine oli tema arvates vältimatu, et võtta vastu kulude jagamise metoodika.

194 Lisaks selgub vaidlustatud otsuse samadest punktidest, et ACERi poolt lubatud taseme kindlaksmääramine põhineb „rangel analüüsil“.

195 Vaidlustatud otsuse nendest osadest nähtub samuti, et apellatsiooninõukogu hinnangul oli ACERil ummikseisu vältimise kaalutlusel õigus või isegi kohustus kehtestada ise ajutine lubatav hälbetase, ilma et tal oleks olnud määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud analüüs.

196 Sellega seoses on vaidlustatud otsuses rõhutatud, et ACERi selliselt kindlaks määratud lubatav hälbetase on ajutine. Nimelt nähtub selle otsuse punktist 943 (lk 143), et põhivõrguettevõtjatel on endiselt võimalik igal ajal läbi viia nõutav analüüs ja et reguleerivad asutused võivad vaidlusaluses kulude jagamise metoodikas kehtestatud ajutise lubatava hälbetaseme igal ajal asendada lõpliku lubatava hälbetasemega.

197 Eeltoodut arvestades tuleb kontrollida, kas apellatsiooninõukogu võis õigusnormi rikkumata asuda vaidlustatud otsuses seisukohale, et määruse 2019/943 artikli 16 lõikest 13 tulenevate nõuetega oli kooskõlas see, kui vaidlusaluses kulude jagamise metoodikas määras ACER kindlaks lubatava hälbetaseme. Kui see nii ei ole, tuleb kontrollida, kas ACER võis – nagu leidis apellatsiooninõukogu – käesoleva juhtumi konkreetses olukorras siiski tugineda tuletatud pädevusele, mis võimaldas tal kindlaks määrata lubatava hälbetaseme selles sättes ettenähtust erineval viisil.

Määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 nõuete täitmine

198 Vastavalt määruse 2019/943 artikli 16 lõikele 13 analüüsitakse lubatavat hälbetaset ja see määratakse kindlaks „iga pakkumisepiirkonna piiri kohta“ ning see peab vastama „tase[mele], mida võiks eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta“.

199 Esimesena tuleb kontrollida, kas meetod lubatava hälbetaseme kindlaksmääramiseks, mida ACER järgis vaidlusaluses kulude jagamise metoodikas, mis vaidlustatud otsusega muutmata jäeti, vastab nõudele, et seda taset tuleb analüüsida ja see kindlaks määrata „iga pakkumispiirkonna piiri kohta“.

200 Sellega seoses nähtub vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 7 lõigetest 3 ja 4, et lubatav hälbetase määratakse kindlaks kahes etapis.

201 Esimeses etapis kohaldatakse kogu CORE ala ühtset lubatavat hälbetaset kõigi piiriülese mõjuga võrguelementide suhtes. Ühtseks lubatavaks hälbetasemeks on kehtestatud 10% asjaomase võrguelemendi maksimaalsest võimsusest.

202 Teises etapis jagatakse ühtne lubatav hälbetase iga asjaomase võrgukomponendi puhul võrdselt CORE ala nende pakkumispiirkondade arvuga, kust lähtuvad seda võrguelementi läbivad ringvood. Juhul kui teatav pakkumispiirkond ei kasuta täielikult ära lubatava hälbetaseme talle määratud osa, jagatakse kasutamata jäänud osa ülejäänud pakkumispiirkondade vahel võrdselt.

203 Sellest tuleneb, et iga piiriülese mõjuga võrguelemendi lubatav hälbetase vastab 10% selle võrguelemendi maksimaalsest võimsusest, jagatuna võrdselt CORE ala nende pakkumispiirkondade arvuga, kust lähtuvad seda võrguelementi läbivad ringvood.

204 On tõsi, nagu väidab ACER, et sellise jagamise tulemus on individuaalne lubatav hälbetase igas pakkumispiirkonnas ja seega tähendab lubatava hälbetaseme kindlaksmääramine selle teatud „individualiseerimist“, kuna asjaomane tase määratakse kindlaks iga asjaomase võrguelemendi individuaalse võimsuse alusel ja nende pakkumispiirkondade arvu alusel, kust lähtuvad seda võrguelementi läbivad ringvood.

205 Tuleb siiski tõdeda, et eespool punktis 204 mainitud „individualiseerimine“ ei ole see, mis on määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teises lõigus ette nähtud fraasiga „iga pakkumispiirkonna piiri kohta“.

206 Nagu hageja sisuliselt väidab, ilma et ACER talle selles küsimuses vastu vaidleks, on nimelt ringvoogude tase erinev vastavalt pakkumispiirkondade omadustele, nagu suurus, võrgustiku tihedus, taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia osakaal ja asjaomase pakkumispiirkonna piiride arv. Seega võib ringvoogude tase olla erinev eri pakkumispiirkondades, määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 tähenduses „piiril“ või ka võrguelementides, mis mõjutavad kahe piirkonna vahelist ülekandevõime piiratust. Just seetõttu on määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teise lõigu kohaselt nõutav, et lubatav hälbetase määratakse kindlaks asjaomaste pakkumispiirkondade omaduste ja nende piirkondade vaheliste piiride alusel.

207 ACER aga määras lubatava hälbetaseme kindlaks, tuginedes esimeses etapis kõigi CORE ala pakkumispiirkondade ühtsele lubatavale hälbetasemele, mille tulemusel ei võetud mingil moel arvesse nende alade eriomadusi ja nende alade vahelisi piire.

208 Lisaks ei võetud teises etapis läbi viidud „individualiseerimisel“ pealegi arvesse eri pakkumispiirkondade omadusi, vaid see sõltus üksnes nende pakkumispiirkondade arvust, kust lähtuvad asjaomaseid võrguelemente läbivad ringvood. Sama põhjenduskäik kehtib sellisel juhul, kui lubatava hälbetaseme teatavas pakkumispiirkonnas kasutamata jäänud osa jagatakse hiljem teiste pakkumispiirkondade vahel.

209 Sellest järeldub, et ACERi kehtestatud lubatav hälbetase ei vasta määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teises lõigus ette nähtud nõudele, mille kohaselt tuleb lubatav hälbetase kindlaks määrata „iga pakkumispiirkonna piiri kohta“.

210 Mis teisena puudutab nõuet, et lubatav hälbetase peab vastama „tase[mele], mida võiks eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta“, siis on selge, et käesoleval juhul ei viidud läbi analüüsi, mis on tavaliselt nõutav selleks, et määrata kindlaks eeldatav ringvoo tase ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta, nagu on ette nähtud määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 esimeses lõigus.

211 Sellise analüüsi puudumisel ei saa aga ACERi kehtestatud lubatav hälbetase olla kooskõlas nõudega, et see tase peab vastama ringvoo tasemele, mida võib eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta.

212 Sellega seoses ilmneb vaidlustatud otsuse punktidest 958 (lk 145) ja 1221 (lk 189), et ACERi hinnangul vastab tema kehtestatud lubatav hälbetase olukorrale, kus puudub ülekandevõime struktuurne piiratus.

213 Nimelt selgub otsuse nr 30/2020 punktist 115 ja kostja vastuse punktist 215, et ACER küsis põhivõrguettevõtjatelt, millist ringvoo taset võib eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta. Mõned põhivõrguettevõtjad esitasid erinevad väärtused – kas 3%, 5% või kuni 10% –, teised aga ei vastanud või esitasid 10% ületava künnise. Neil asjaoludel ja eeldades, et põhivõrguettevõtjate vastuseid mõjutasid nende endi huvid, kehtestas ACER lubatavaks hälbetasemeks 10% asjaomase võrguelemendi maksimaalsest võimsusest kui esitatud arvamuste „keskmise“, nagu nähtub ka otsuse nr 30/2020 punktist 115.

214 Sellest järeldub, et lubatava hälbetaseme kindlaksmääramise esimeses etapis kõigile CORE ala pakkumispiirkondadele ühtse lubatava hälbetasemena kehtestatud 10% võrguelemendi maksimaalsest võimsusest ei põhine ühelgi ülekandevõime struktuurse piiratuse puudumise olukorras lubatava hälbetaseme analüüsil, nagu on ette nähtud määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 esimeses lõigus, vaid see on asjaomaste põhivõrguettevõtjate esitatud eri seisukohtade põhjal tehtud kompromissi tulemus.

215 Nimelt eeldab määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 esimeses lõigus nõutav analüüs – nagu möönab ACER vaidlustatud otsuse punktis 930 (lk 141) – eelkõige võrku tehtavate investeeringute ja ülekandevõime struktuurse piiratuse kõrvaldamise eesmärgil pakkumispiirkondade võimalike struktuurimuutuste analüüsi. ACER möönab aga, et sellist analüüsi ta ei teinud.

216 Neil asjaoludel on tulemusetu ACERi argument, mille kohaselt põhineb lubatava hälbetaseme kindlaksmääramine „rangel analüüsil“, kuna igal juhul ei olnud tegemist analüüsiga, mis on ette nähtud määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13.

217 Sellest järeldub, et ACERi kehtestatud lubatav hälbetase ei vasta määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud nõudele, mille kohaselt tuleb lubatav hälbetase kindlaks määrata „iga pakkumispiirkonna piiri kohta“.

Tuletatud pädevuse tunnustamise tingimused

218 Eeltoodud hinnangutest tuleneb, et vaidlusaluse kulude jagamise metoodika puhul ei ole ACERi läbi viidud lubatava hälbetaseme kindlaksmääramine kooskõlas määruse 2019/943 artikli 16 lõikega 13.

219 Neil asjaoludel ei ole asjakohane küsimus, kas ACER oli põhimõtteliselt pädev – nagu nähtub vaidlustatud otsuse punktist 924 (lk 140) – määruse 2019/942 artikli 6 lõike 10 teise lõigu punkti a alusel ise kindlaks määrama lubatava hälbetaseme. Nimelt ei saa ACERil ühelgi juhul sellest sättest tulenevalt olla lubatud kehtestada sellist lubatavat hälbetaset, mis ei ole kooskõlas määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 nõuetega.

220 Seega tuleb kontrollida, kas hoolimata asjaolust, et lubatava hälbetaseme kindlaksmääramine ACERi poolt ei olnud kooskõlas määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 nõuetega, oli ACERil selles konkreetses olukorras tuletatud pädevus, mistõttu oli tal õigus määrata lubatav hälbetase kindlaks muul kui selles sättes ette nähtud viisil.

221 ACER põhjendab nimelt oma pädevust määrata kindlaks lubatav hälbetase selle toimingu vajalikkusega. Kuna põhivõrguettevõtjad ei analüüsinud ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta eeldatavat lubatavat hälbetaset, oli ACERil lubatud ummikseisu vältimiseks määrata vaidlusaluses kulude jagamise metoodikas ise kindlaks kasutatav ajutine lubatav hälbetase.

222 Esiteks ei saa seaduslikkuse põhimõttest lähtudes põhimõtteliselt nõustuda sellega, et niisugune liidu amet nagu ACER võib kohaldatavast õigusraamistikust kõrvale kalduda. Sellest tuleneb, et põhimõtteliselt ei tohtinud ACER määruse 2019/943 artikli 16 lõikest 13 kõrvale kalduda.

223 Teiseks tuleb märkida, et vastavalt määruse 2019/942 artikli 6 lõike 12 punktile b võib ACER „vajaduse korral teha eelotsuse, et tagada […] toimimise turvalisus“. Tuleb aga tõdeda, et käesolevas asjas ei tuginenud ACER lubatava hälbetaseme kindlaksmääramisel sellele sättele. Lisaks sellele ei saa kulude jagamise metoodika kehtestamist igal juhul pidada vajalikuks, et „tagada varustuskindlus või toimimise turvalisus“ määruse 2019/942 artikli 6 lõike 12 punkti b tähenduses. Selle metoodika ese on nimelt tugimeetmete kulude jagamine ning selle eesmärk ei ole määrata kindlaks tugimeetmeid, mis tuleb võtta varustuskindluse või talitluskindluse tagamiseks.

224 Lisaks räägib selle sätte olemasolu ja seega võimalus võtta selgelt piiritletud asjaoludel vastu ajutisi otsuseid selle vastu, et ACERile saab omistada tuletatud pädevuse kehtestada kulude jagamise metoodikas kas või ajutiselt lubatav hälbetase määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ettenähtust erineval viisil.

225 Kolmandaks tuleneb kohtupraktikast, et pelk viide tõhususega seotud huvile ei ole piisav, et tekitada pädevus liidu ametile (vt selle kohta 24. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus E-Control *vs.* ACER (T-332/17, ei avaldata, EU:T:2019:761, punkt 69). Pelk viide tõhususega seotud huvile ei ole seega piisav, et liidu ametil oleks võimalik kohaldatavast õigusraamistikust kõrvale kalduda.

226 Siiski ei saa välistada, et tõhususega seotud huviga saab põhjendada tuletatud pädevuse olemasolu, tingimusel et see huvi vastab tegelikule vajadusele tagada aluslepingute või asjaomase määruse sätete soovitav toime (vt selle kohta 24. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus E-Control *vs.* ACER, T-332/17, ei avaldata, EU:T:2019:761, punkt 69).

227 Seega tuleb kontrollida, kas seda kohtupraktikat arvestades olid käesolevas asjas ACERi tuletatud pädevuse tunnustamise tingimused täidetud.

ACERi tuletatud pädevuse tunnustamine

228 Vastavalt eespool punktis 226 viidatud kohtupraktikale tuleb selleks, et kontrollida, kas ACER võis tugineda tuletatud pädevusele, analüüsida seda, kas tal sellise pädevuse tunnustamine on vastavuses tegeliku vajadusega tagada kõnealuste sätete soovitav toime.

229 Sellega seoses nähtub vaidlustatud otsuse punktidest 924–946 (lk 140–144) ja punktidest 1206–1220 (lk 214–216), et ACERi väitel oli ta – vaatamata tavapäraselt nõutava analüüsi puudumisele – sunnitud ise lubatava hälbetaseme kehtestama seetõttu, et kulude jagamise metoodika oli vaja ette nähtud tähtaja jooksul vastu võtta.

230 Mis esiteks puudutab ajakavast tulenevat vajadust, siis tuleb tõdeda, et ACER oli tõepoolest põhimõtteliselt kohustatud kehtestama kulude jagamise metoodika määruse 2019/942 artikli 6 lõike 12 punktis a ja määruse 2015/1222 artikli 9 lõikes 11 ette nähtud tähtaja jooksul, st 27. märtsist 2020 arvestatava kuuekuulise tähtaja jooksul.

231 Tuleb siiski märkida, et määruse 2019/942 artikli 6 lõike 12 punktis a ja määruse 2015/1222 artikli 9 lõikes 11 ette nähtud kuuekuulise tähtaja ületamise eest ei ole liidu õiguses ette nähtud mingit sanktsiooni. Seega ei ole tegemist kohustusliku tähtajaga, vaid see tähtaeg on soovituslik.

232 Kohtupraktikast tulenevalt peab liidu asutus, kelle suhtes asjaomast soovituslikku tähtaega kohaldatakse, püüdma seda tähtaega järgida, ent ta võib – välja arvatud siis, kui see tingib liikmesriikide huvide riive – eeskätt ülesande keerukuse tõttu vajada rohkem aega (vt selle kohta 15. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus Hispaania *vs.* komisjon, T-54/11, EU:T:2013:10, punkt 27).

233 Järelikult on ACERi põhistuskäigu lähtepunkt ekslik, kuna tal ei olnud kohustust võtta kulude jagamise metoodika vastu ette nähtud tähtaja jooksul, see tähendab enne 28. septembrit 2020.

234 Lisaks on selge, et „ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta eeldatava lubatava hälbetaseme“ analüüs on keeruline ja võtab märkimisväärselt palju aega.

235 Seega võis ACER põhimõtteliselt anda põhivõrguettevõtjatele nõutava analüüsi tegemiseks piisavalt aega, ilma et talle saanuks ette heita määruse 2019/942 artikli 6 lõike 12 punktis a ja määruse 2015/1222 artikli 9 lõikes 11 ette nähtud tähtaja eiramist.

236 See järeldus peab paika seda enam, et kohustus määrata lubatav hälbetase kindlaks määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud analüüsi abil jõustus alles 1. jaanuaril 2020.

237 Ajal, mil CORE ala põhivõrguettevõtjad esitasid kõigile selle piirkonna reguleerivatele asutustele heakskiitmiseks oma ettepaneku kulude jagamise metoodika kohta, see tähendab 27. märtsil 2019, ei olnud määrust 2019/943 veel vastu võetud.

238 Sellega seoses tuleb tõdeda, et ei otsuses nr 30/2020 ega vaidlustatud otsuses ei ole käsitletud seda, millised tagajärjed kulude jagamise metoodika vastuvõtmise ajakavale võivad olla asjaolul, et kohustus määrata kindlaks lubatav hälbetase ja seega viia läbi vastav analüüs jõustus alles 1. jaanuaril 2020.

239 Niisiis põhineb vaidlustatud otsuses esitatud apellatsiooninõukogu seisukoht, et ACER oli kohustatud vaidlusaluse kulude jagamise metoodika vastu võtma, jättes talle selleks antud tähtaja tõttu ära ootamata määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud analüüsi, õigusraamistiku valel tõlgendusel, milles ei ole arvesse võetud ACERile ette nähtud tähtaja soovituslikku laadi ega kehtiva õigusraamistiku muudatust.

240 Seega ei piisa kõnealuste sätete soovitava toime tagamise tegeliku vajaduse tõendamiseks ainuüksi viitest ACERi poolt kulude jagamise metoodika vastuvõtmise soovituslikule tähtajale.

241 Teiseks põhjendas ACER oma toimingu vajalikkust põhivõrguettevõtjate tegevusetusega. Nimelt nähtub vaidlustatud otsuse punktist 955 (lk 145), et ACERi väitel ei olnud põhivõrguettevõtjad „peaaegu kolme aasta jooksul“ võimelised tegema määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 nõutud analüüsi.

242 Sellega seoses tuleb meenutada, et kohustus määrata lubatav hälbetase kindlaks määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud analüüsi abil jõustus alles 1. jaanuaril 2020.

243 Lisaks tuleb tõdeda, et vastupidi vaidlustatud otsuse punktis 926 (lk 140) kajastatud ACERi väitele ei olnud põhivõrguettevõtjad 27. märtsi 2019. aasta kulude jagamise metoodika ettepanekule lisatud 22. veebruari 2019. aasta seletuskirjas seisukohal, et lubatava hälbetaseme kindlaksmääramine on kohustuslik, vaid pidasid seda pigem neile jäetud võimaluseks.

244 Isegi kui nõustuda sellega, et vajadust kehtestada lubatav hälbetase tunnustasid põhivõrguettevõtjad enne määruse 2019/943 vastuvõtmist, on määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 siiski täpsustatud, kuidas lubatav hälbetase tuleb kindlaks määrata nimelt analüüsi põhjal, mis puudutab „[ringvoogude] taset, mida võiks eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta“ ja mis tehakse „iga pakkumispiirkonna piiri jaoks“.

245 Ent ACER ei väida, et enne määruse 2019/943 jõustumist oli selge, et lubatav hälbetase tuleb kindlaks määrata sel viisil.

246 Neil asjaoludel ei saanud ACER põhivõrguettevõtjatele õiguspäraselt ette heita seda, et nad „peaaegu kolme aasta jooksul“ ei suutnud teha määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 nõutud analüüsi.

247 Seda järeldust ei sea kahtluse alla ka dokumendid, mille ACER esitas kohtuistungil, et tõendada, et CORE ala põhivõrguettevõtjad ja reguleerivad asutused alles arutasid seda, kuidas määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 nõutud analüüs tuleb läbi viia.

248 Sõltumata sellest, kas need dokumendid on vastuvõetavad või mitte, tuleb tõdeda, et käimasolevad läbirääkimised, millele ACER viitab, ei ole käesolevas asjas asjakohased.

249 Nimelt tuleneb kohtupraktikast, et vaidlustatud otsuse õiguspärasust tuleb hinnata, lähtudes üksnes neist faktilistest ja õiguslikest asjaoludest, mis esinesid otsuse vastuvõtmise ajal (vt 27. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Roos jt *vs.* parlament, T-710/21, T-722/21 ja T-723/21, EU:T:2022:262, punkt 211 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega ei saa vaidlustatud otsuse õiguspärasuse hindamisel arvesse võtta ACERi esitatud asjaolusid, mis on sellest otsusest hilisemad.

250 Kolmandaks põhjendas ACER enda poolt meetmete võtmise vajadust sellega, et põhivõrguettevõtjad ei järginud tähtaega, mille ta neile oli määranud. Sellega seoses märgib ta, et määras põhivõrguettevõtjale määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud analüüsi tegemiseks neljakuulise tähtaja 18. aprillist kuni 20. augustini 2020, ning lisab, et nad ei järginud seda tähtaega.

251 Samas nähtub vaidlustatud otsuse punktidest 930 (lk 141), 954 (lk 145) ja 1131 (lk 202), et ka ACER ise leidis, et määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud analüüs on keeruline ja võtab märkimisväärselt palju aega.

252 Peale selle ei ole ACER tõendanud, et põhivõrguettevõtjatele määratud neljakuulise tähtaja jooksul lihtsustas ta määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud analüüsi läbiviimiseks ühel või teisel viisil põhivõrguettevõtjate tööd.

253 ACER aga peab vastavalt määruse 2019/942 artikli 6 lõikele 11, mis peegeldab ELL artikli 4 lõikes 3 sätestatud lojaalse koostöö põhimõtet, määruse artikli 6 lõike 10 alusel otsuse ettevalmistamisel konsulteerima reguleerivate asutuste ja põhivõrguettevõtjatega.

254 Lojaalse koostöö põhimõtte kohaselt ja võttes arvesse liidu seadusandja selget tahet muuta keerukates, kuid hädavajalikes piiriülestes küsimustes otsuste tegemine tõhusamaks ja kiiremaks (7. septembri 2022. aasta kohtuotsus BNetzA *vs.* ACER, T-631/19, EU:T:2022:509, punkt 46), pidi ACER hõlbustama põhivõrguettevõtjatel ja reguleerivatel asutustel määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 nõutud analüüsi läbiviimist.

255 Neil asjaoludel ei saa ACER põhivõrguettevõtjatele õiguspäraselt ette heita, et nad ei suutnud määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 nõutud analüüsi läbi viia ette nähtud tähtaja, st nelja kuu jooksul.

256 Neljandaks põhjendas ACER vajadust võtta kulude jagamise metoodika vastu, määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 nõutud analüüsi ära ootamata, veel kahe muu kaalutlusega.

257 Ühelt poolt nentis ACER kohtuistungil, et põhivõrguettevõtjatele oleks pärast vaidlusaluse kulude jagamise metoodika vastuvõtmist tulnud anda piisavalt aega selle nõuetekohaseks rakendamiseks vajalike mehhanismide kasutuselevõtuks.

258 Tuleb aga märkida, et vaidlusaluse kulude jagamise metoodika artikli 13 lõikega 2 koostoimes RDCT metoodika artikli 37 lõikega 2 oli esimesena nimetatud metoodika esimese etapi rakendamise tähtpäevaks ette nähtud 4. juuni 2023, samas kui selle täies ulatuses kohaldamise tähtpäevaks oli ette nähtud 4. juuni 2025.

259 Seega ei saa – arvestades vaidlusaluse kulude jagamise metoodika rakendamiseks kuluvat väga pikka ajavahemikku – tugineda põhivõrguettevõtjate vajadusele võtta kasutusele mehhanismid kõnealuse metoodika nõuetekohaseks rakendamiseks, et piisavalt tõendada tegelikku vajadust võtta see metoodika vastu määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 nõutud analüüsi ära ootamata, kuna selle metoodika esimene osaline rakendamine pidi toimuma alles kaks ja pool aastat pärast selle vastuvõtmist ja selle täies ulatuses rakendamine neli ja pool aastat pärast selle vastuvõtmist.

260 Teiseks nähtub vaidlustatud otsuse punktist 946 (lk 144), et ACERi hinnangul tuli kulude jagamise metoodika rakendada samal ajal RDCT metoodika ning ROSC metoodikaga.

261 Sellega seoses piisab, kui tõdeda, et käesolevas asjas ei ole üldse küsimus selles, kas ACERil oli õigus määrata vaidlusaluse kulude jaotamise metoodika, RDCT metoodika ja ROSC metoodika rakendamiseks sama kuupäev, vaid pigem selles, kas ACER võis vaidlusaluse kulude jagamise metoodika vastu võtta, määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 nõutavat analüüsi ära ootamata.

262 Neil asjaoludel ei ole argument, mille kohaselt oli vaidlusalune kulude jaotamise metoodika, RDCT metoodika ja ROSC metoodika väidetavalt vaja rakendada samal ajal, asjakohane seoses küsimusega, millisel hetkel tuli kulude jagamise metoodika vastu võtta.

263 Seega ei saanud ACER oma toimingu vajalikkust põhjendada ka kaalutlustega, mis puudutavad tema kavatsust anda põhivõrguettevõtjatele piisavalt aega, et nad saaksid kehtestada vaidlusaluse kulude jagamise metoodika nõuetekohase rakendamise mehhanismid samal ajal kahe muu metoodikaga.

264 Sellest järeldub, et ACER ei ole tõendanud, et vaidlusalune kulude jagamise metoodika tuli vastu võtta määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 nõutavat analüüsi ära ootamata.

265 Järelikult ei ole ACER tõendanud, et esineb tegelik vajadus tagada kõnealuste sätete soovitav toime, millega saaks põhjendada tema tuletatud pädevuse tunnustamist.

266 Igal juhul tuleb tõdeda, et kõnealuste sätete soovitavat toimet ei taga see, kui ACER määrab kindlaks lubatava hälbetaseme.

267 Lubatava hälbetaseme kindlaksmääramine tõepoolest võimaldas ACERil võtta vastu vaidlusaluse kulude jagamise metoodika 30. novembril 2020 ehk vaid veidi pärast talle selleks antud tähtaja lõppu 27. septembril 2020. Siiski ei võimaldanud see tagada kõnealuste materiaalõigusnormide soovitavat toimet.

268 Nimelt peab vaidlusalune kulude jagamise metoodika määruse 2015/1222 artikli 74 lõike 6 punkti a kohaselt andma ülekandevõime piiratuse juhtimisse investeerimise stiimuleid. Lisaks nähtub määruse 2019/943 põhjendusest 34, et mainitud juhtimine peaks andma põhivõrguettevõtjatele ja turuosalistele õigeid majanduslikke signaale.

269 Kuid nagu eespool punktis 217 on tõdetud, ei vasta ACERi kehtestatud ja vaidlustatud otsusega muutmata jäetud lubatav hälbetase määruse 2019/943 artikli 16 lõikes 13 ette nähtud nõudele, mille kohaselt peab lubatav hälbetase vastama „tase[mele], mida võiks eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta“, ja see tuleb kindlaks määrata „iga pakkumispiirkonna piiri kohta“.

270 Neil asjaoludel ei saa sellisel viisil hälbetaseme kindlaksmääramise tõttu vaidlusalune kulude jagamise metoodika anda tugimeetmete kulude jagamise kaudu „õigeid majanduslikke signaale“ seoses võrkudesse tehtavate investeeringutega.

271 Lisaks tuleb tõdeda, et lubatava hälbetaseme kindlaksmääramist vastuolus asjasse puutuvate õigusnormidega ei saa põhjendada määratud tähtaja järgimise huvi ja määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 järgimise huvi vahel tasakaalu otsimisega, mida ACER ilmselt tegi.

272 Nimelt oli ACERile kulude jagamise metoodika vastuvõtmiseks antud tähtaeg – nagu on rõhutatud eespool punktis 231 – üksnes soovituslik, mistõttu ei saa tasakaalu otsimisel anda selle tähtaja järgimise soovile suuremat kaalu kui määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 nõuete täitmisele.

273 Seda järeldust ei sea kahtluse alla ACERi argument, et ta määras kindlaks üksnes ajutise lubatava hälbetaseme. Nimelt ei saa asjaolu, et määrati kindlaks ajutine tase, mingil moel leevendada ACERi ja apellatsiooninõukogu toime pandud asjaomase õigusraamistiku rikkumist.

274 Asjaolu, et lubatava hälbetaseme ajutine kindlaksmääramine on ainult *de jure* olemas, ei võimalda aga lugeda vähem oluliseks seda, et ACER ei järginud asjakohast õigusraamistikku.

275 Seega ei saa ACER õigusraamistikust kõrvalekaldumise ajutise laadiga põhjendada oma tegevust, kui ta määratud tähtaja järgimise huvi ja määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 järgimise huvi vahel tasakaalu otsides esimesena nimetatud huvi olulisemaks pidades määras lubatava hälbetaseme kindlaks viisil, mis ei ole selle raamistikuga kooskõlas. Järelikult ei saanud ACER hälbetaseme kindlaksmääramisel tugineda tuletatud pädevusele.

276 Eespool esitatud hinnanguid arvestades tuleb teha järeldus, et ACERi poolt vaidlusaluses kulude jagamise metoodikas, mis jäeti vaidlustatud otsusega muutmata, lubatava hälbetaseme kindlaksmääramisega on rikutud määruse 2019/943 artikli 16 lõiget 13, kuna see tase ei vasta ei kriteeriumile, mille kohaselt lubatav hälbetase peab vastama „tase[mele], mida võiks eeldada ilma ülekandevõime struktuurse piiratuseta“, ega kriteeriumile, mille kohaselt tuleb lubatav hälbetase kindlaks määrata „iga pakkumispiirkonna piiri jaoks“. Lisaks nähtub eespool esitatust, et samuti puudus ACERil õigus määrata lubatav hälbetase kindlaks erineval viisil vaidlusaluse kulude hüvitamise metoodika vastuvõtmiseks antud tähtaja järgimise kaalutlusel.

277 Neil asjaoludel tuleb kolmanda väitega nõustuda, ilma et oleks vaja analüüsida teisi etteheiteid, mis hageja selle väite põhjendamiseks on esitanud.

278 Kuna kolmas väide puudutab vaidlustatud otsuse esemeks oleva kulude jagamise metoodika keskset elementi, puudub Üldkohtul võimalus tühistada vaidlustatud otsus vaid osaliselt.

279 Järelikult tuleb hagi hageja kolmandast väitest lähtudes rahuldada ja tühistada vaidlustatud otsus osas, milles sellega jäeti muutmata ACERi otsus nr 30/2020 ja jäeti rahuldamata hageja kaebus juhtumis A-001–2021 (konsolideeritud).

280 Neil asjaoludel ei ole vaja analüüsida hageja esitatud viiendat ja kuuendat väidet.

B. Vaidlustatud otsuse võimalik jõusse jätmine

281 ELTL artikli 264 teise lõigu kohaselt võib Üldkohus, kui ta seda vajalikuks peab, märkida, millised tühistatud õigusakti tagajärjed loetakse kehtivaks.

282 Vastuseks Üldkohtu võetud menetlust korraldavale meetmele esitasid pooled selle kohta oma seisukohad.

283 Käesolevas asjas väidab ACER, et vaidlustatud otsuse ja sellest tulenevalt kulude jagamise metoodika tühistamisel on tõsised tagajärjed. Põhivõrguettevõtjad peaksid kandma kõik oma võrguelementides kasutusele võetud tugimeetmete kulud, isegi kui nende meetmete võtmise

tingivad muudest pakkumispiirkondadest lähtuvad ringvood. Selle olukorra tõttu tekiks põhivõrguettevõtjatel tõenäoliselt stiimul piirata ühendusvõimsust, mille tagajärg on suuremad elektrikulud.

284 Kohtupraktika kohaselt võib õiguskindluse kaalutlusel jätta õigusakti tagajärjed kehtivaks eelkõige juhul, kui õigusakti tühiseks tunnistamise tulemusel põhjustatakse asjaomastele õigussubjektidele otsekohe raskeid negatiivseid tagajärgi ning vaidlustatud õigusakti õiguspärasus ei ole vaidlustatud mitte selle eesmärgist või sisust lähtudes, vaid õigusakti vastuvõtja pädevuse puudumise või oluliste menetlusnormide rikkumise tõttu (vt 15. juuli 2021. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Landesbank Baden-Württemberg ja CRU, C-584/20 P ja C-621/20 P, EU:C:2021:601, punkt 175 ja seal viidatud kohtupraktika).

285 Sellega seoses tuleb esiteks tõdeda, et vaidlustatud otsuse tühistamine põhineb eelkõige materiaalõiguse, nimelt määruse 2019/943 artikli 16 lõike 13 teise lõigu rikkumisel, mitte ainult oluliste menetlusnormide rikkumisel.

286 Teiseks põhinevad ACERi argumendid eeldusel, et vaidlusalust kulude jagamise metoodikat juba kohaldatakse.

287 Poolte vastustest Üldkohtu esitatud küsimustele nähtub aga, et vaidlustatud otsuse esemeks olevat kulude jagamise metoodikat ei kohaldata tervikuna enne 4. juunit 2025 ning et viivituste tõttu võib selle kohaldamine veelgi edasi lükkuda.

288 Neil asjaoludel ei ole põhjust piirata vaidlustatud otsuse tühistamise mõju.

II. Kohtukulud

289 Vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

290 Kuna ACER on kohtuvaidluse kaotanud ja hageja on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb kohtukulud välja mõista ACERilt.

291 Kodukorra artikli 138 lõike 1 järgi kannavad menetlusse astunud liikmesriigid ja institutsioonid ise oma kohtukulud. Järelikult kannab Saksamaa Liitvabariik oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. **Tühistada Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti (ACER) apellatsiooninõukogu 28. mai 2021. aasta (konsolideeritud) otsus juhtumis A-001-2021 (konsolideeritud), millega jäeti muutmata ACERi 30. novembri 2020. aasta otsus nr 30/2020 ja rahuldamata kaebus, mille hageja oli nimetatud asjas esitanud.**

2. **Jätta ACERi kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahneni (BNetzA) kohtukulud.**

3. Jätta Saksamaa Liitvabariigi kohtukulud tema enda kanda.

Schalin Škvařilová-Pelzl Nõmm

Steinfatt Kukovec

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 25. septembril 2024 Luxembourgis.

Allkirjad